

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 12.

Plymouth, Pa., d. 20 Kovo (March) 1901 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVI.

Rasiant apie permainą adreso
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą
Dėl norinčių pamatyti mūsų
laikraštį siunčiame vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY
„Vienybė Lietuvnikų“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE.....	\$0.25
ONE INCH ONCE.....	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR.....	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Panksztyt & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybė
Lietuvnikų“ executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in Lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvnikų“

Iszeina kožną Šerėdą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARE.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms	25c.
Už colį vieną sykį garsinant	\$1,00
Pajieszkvojimai: už vieną sykį	50c.
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius (už vieną dolerį)	\$1,00

Pinigai kitap nesistuncia, kaip tik per
MONEY ORDER, oa registravotose gramatose
ant ezito antraszo:

J. J. Panksztyt & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Star Drug Store.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

Parduoda gerai sutaisytas gyduoles ir chemiskus dalykus. Gerą
muilą, szepteczius, szukas ir t. t. Perfumus ir didelę daugybę visokių
mažmozių. Czysta arielka, vynai ir kitoki gėrymai vartojami kaipo vaistai.

Daktaru receptai sutaisomi kogeriausiai.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigų greitai ir pigai.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

A. L. GRAICZUNAS,

(LIETUVISZKAS DAKTARAS.)

772 Milwaukee Ave. Chicago, Illinois.

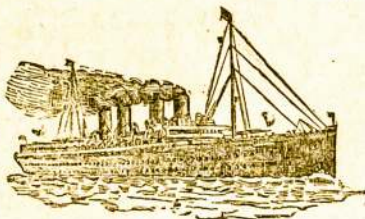
PRIIMA	nuo 8 iki 10 ryto
LIGONIUS	nuo 12 iki 1 po piet
	nuo 7 iki 9 vakare.

Atėk pats arba gali paszaukt į savo namus. Gydan pasekmingai ir dūdziausioje paeliptyje
užlaikan uzskreczianczias limpanczias, gūdingas ir prastoto vyriszkmio ligas.
Atsiezankiantiems per laiszką su apraszynu savo ligos duodu rodą.

Telefonas 309 - 2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1012 Carson str. S. S. PITTSBURG, PA.

Pardodu Laivakortes ant visokių linijų ir siun-
cziu pinigų į visas dalis svieto. Doviernstie
(pavedimus resztu) atlikimui reikstų su Masko-
lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigų ont
amerikoniszkių ir t. t. Darau apszėgtimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių dalktų. Jeigu
kurį atkeliauvsz užlaikytą kaetlegarnėje, tegul
szauklasi prie manęs, o asz jį iszliuosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o busite
uzgandinti.

W. Matusевичius.

Uzdėjam krautuve visokių tavorų kaip ant tai:
marezklinų, kainierių naktaių, petnesų, viso-
kių skrybėlių, maininių czoverykų, marezklinų ir
dar kitokių dalktų. Teipogi lalkau ir krianciszka
szapą, siuviu drapanas dalktai ir pigiai. Lietuviai
jeigu einat pas žyda, gerians eikit pas savo tautietį.
112½ E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Krautuve Forniczin.

Czlonai gausite pigiausiai visokius naminius
rakandus, kaip tai lovas, komodas, kreses ir t. t.
Kiekvienas sykį pas mus pirks, ateina ir kita
syki. Susikalbėti galima visalp.

A. FAINBERG,

56 E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Graicziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

Daugiau kaip
30 metus iszmeztintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausie gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyčia Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviežią mėszą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi užlaikau mil-
tu, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt

yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesnę prekę nei kaip pas kitus
visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Daktarka. Johanna Želviene.

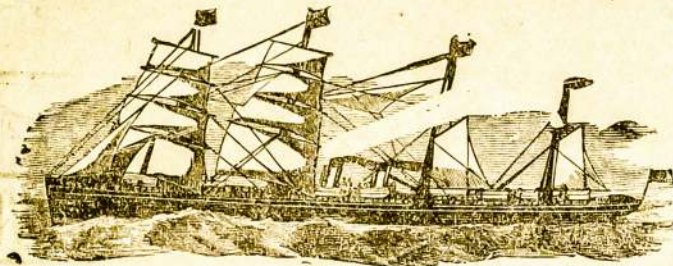
Vienintelė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyczki. PLYMOUTH, PA.

Offisas	nuo 7 iki 9 ryto,
etidarytas	nuo 12 iki 1 po piet,
	nuo 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą prieziurą,

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski BANK
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Irieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prieteliai gauna j 15 dienu. Musu kantoroje galite susiznekoti lietuvizskai ir lenkiszskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiujome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus j deposita bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuvizskas ir Lenkiszskas **Kromas** visokiu szvieziu tavo ru. Taipogi parduda szifkortes j visas dalis svieta, ant greiciausiu ir drucziausiu laivu. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunczia j uzmare, tiesiog j namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
 NANTICOKE, PA.

Didele krautuve

IR KARZIAMA
 Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gerymo ragaut, tegul atsilanko pas **Jona Zukaucka**
 Plymouth, Pa.

ADRESAI

CENTRALISZKU VIRSZINKU „TEVYNES MYLETOJU“ UPAUGYSTES.

Prezidentas — V. Daukszys
 P. O. Box 1018 Plymouth, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
 412 Breaker Str — Scranton, Pa.

Kasierius — A. Olszewskis
 60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

The Fair Store.

Preke mus krautuveje:

Viedraf del angliu	15c.
Coberiai	65c.
Pintines del drapanu	30c.
Skalbyz es	10c.
Splaudynes	10c.
Zerkolai	5c.
10 stuopa blokines	10c.
Kedziu deluzes	7c.
Duoniniai peiliai	10c.
Duonmaisyis	5c.

THE FAIR STORE
 Pirmiaus Hershberger's stand 41 E. Maino st.
 Abe J. Stone, savinikas.

„LIETUVA“

Nedelinis Laikrasztis iszeina kas penyvezia Chicagoje ir paduoda zmonems svarbiauses ir teisingiauses zines isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieta. „Lietuva“ paduoda naujusias politizskas zines, tai yra, apie krutejima zmoniu visuose krasztuose svieta, visose vieszpattytase, apie ju darbus, uzdarbius, naujiausius iszradimus (iszmislus) ir t. t. Kas „Lietuva“ skaito dasizinos apie viska, kas tik svieta darosi, apsiszvieis ir izmoks zmoniszskai pasielgti.

„Lietuva“ kasztuoja ant metu \$200, ant pusės metu \$1,00. Pinigai tur but uzmoketi isz viszaus.

Uzsiraszdydami ir pinigus siusdami adresuokite teip:

A. Olszewski.
 924 33-rd. st., Sub-Sta. 60
 CHICAGO, ILL.

DON'T TOBACCO SPIT and SMOKE Your Lifeaway!

You can be cured of any form of tobacco using easily, be made well, strong, magnetic, full of new life and vigor by taking **NO-TO-BAC**, that makes weak men strong. Many gain ten pounds in ten days. Over **500,000** cured. All druggists. Cure guaranteed. Booklet and advice **FREE**. Address **STERLING REMEDY CO.**, Chicago or New York. — 437

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRVOPAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALU PORTERU** ir **ELIU**.

Nes yra daromas isz grynu javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksminti bet galvos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne prozky.

Todelgi perkantieji ir pardavejai (karczianikai) visada reikalaukite Lietuvizsko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspitate aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.
 DANVILLE, PENN., A.

SPAUSTUVE.

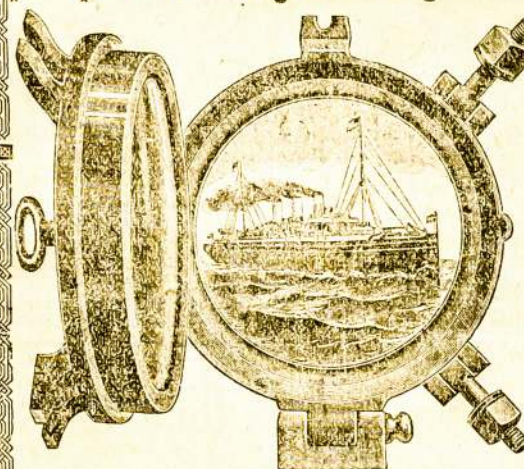
„Vienybes Lietuvninku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos del draugyszciu, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kraliu geriausiu ir greiciausiu laivu *

Siunczia pingus j visas svieta dalis greitai ir pigei. Norintis kad jo piningai siuncziami j tevyne neprazutu ir kuo greiciausiai nueitu tegul kreipiasi

PO TOKIU
 ADRESU
 pas mumis

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main Street,
 PLYMOUTH, PA.

6 West Main st. — tai yra mus numeris. 100 centu nupirks daugiau mesos mus krautuveje, negu kokioj nors kitoj miest. Kodel? Mes perkame uz pinigus ir pardouame uz pinigus, uz tai netur neprakiszame. Nepraszykite pas mus burgoti. NEMAZINTOS PREKES MUS MESOS KRAUTUVE 6 W. Main st. Plymouth. Pa.

CASH for acceptable ideas. State if patented. THE PATENT RECORD, Baltimore, Md.

PERŽVALGA.

„Novoje Vremia" num. 8930
iš 19 (6) Sausio 1901 m. pa-
talpino paveikslą mūsų dra-
maturgo Aleksandro Gužucio
(tikra jo pravardė Fromas) ir
aprašymą perstatymo dramos
„Ponas ir muzikai" per lietu-
viszkas draugystės Petropylėj.
Drama buvusi puikiai atloszta
pò vadovyste p. Zaukos, kur
buvo tikri lietuviszki tipai iš
lietuvų gyvenimo. Ant galo
priduria, kad tcji drama buvo
daug pirmiaus atloszta užru-
bežėje, Tilžėje, o 1900 m. ir
Petropylėje.

— „Nakanunie" num. 26 ir
27 pranesza, kad maskoliszka
valdzia gale praėjusio meto
nutarusi buvo parsigabenti di-
delį siuntinį lietuviszkų knygų
iš užrubežės peržiūrėjimui
cenzuros. Ypatingu mieriu
buvo išsijautoti kas kur nu-
tarė išleisti lietuviszkas kny-
gas. Valdžia prie szito darbo
tapo pastumėta per nesukai-
tomas kratas, aresztavojimus
ir ištrėmimus lietuvių už skai-
tymą tai platinimą lietuviszkų
rasztų, kuriuos dabar valdzia
daleidusi parsigabenti iš už-
rubežės ir savo vieszpatystės
rubežiuose. Vienok tasai da-
leidimas nesulpnino paprasto
gabenimo ir platinimo lietu-
viszkų rasztų, nors cenzura ir
praleidžianti daugelį lietuvisz-
kų užrubežinių knygų.

— „Varpas" pranesza, kad
praėjusių metų vasaroje, Pa-
nevežio pavietė, buvusi žydų
kova, lietuviai visur muszę žy-
dus, už ką daugelis tapo su-
aresztavotų — net kazokai ta-
po parkviesti nuramdymui
maisztininkų. — 4 kaliniai iš
baimės net stacziatikų tikėji-
mą priėmė, tikėdamiesi iškliu-
ti nuo baudos. Savo tikėjimą
atmetė, priėmė burliokiszka,
bet bauda nepasilengvino.

— Teip-gi „Varpas" pra-
nesza, kad Panevežio pavieto
20 dvarponių sutarė nuraszė
pas vyskupą Paliulionį į Kau-

ną, kad tasai palieptų visoje
Lietuvoj kunigams skaityti
bažnycziose evangelijas lietu-
viszkai ir lenkiszka. Ypatin-
gai to norinti ponis Bagdana-
viczienė iš Rozalimo, nes ne-
norinti klausyti evangelijos
„klopiszkoj" kalboje. — Vie-
toje išznaikinti skaitymą evan-
gelijos lenkiszka porai „po-
nų" mokanczių gerai lietuvisz-
kai, jie reikalauja lenkiszka.
Ar nebūtų gerai tuos „pone-
lius" pertikrinti apie lietuvių
stiprybę ir darbus prisiu-
cziant jiems bent po lietuvisz-
ką katalogą.

— Mt. Carmel, Pa. praėjusį
nedėdienį buvo prakalbos.
Kun. Dielininkaitis jau pėnų-
czioje ir nedėlioje karszcziavo
prakeikdams užwanytojus ir
kalbėtojus. Klausytojams
grąsino neatleidimu nusidėji-
mų, kurie eitų klausyti. Ar
ne donkiszotas?

— Susivienijimo L. A. Cen-
traliszkas komitetas niekad
tiek neturėjo darbo, kiek da-
bar. Nesuspėja skaityti pro-
testų nė duoti atsakymų. O
ant seimo jug nutarta „Tėvy-
nę" pagerinti. Ir gerinama...
oj kaip ji gerinama!

— Amerikos lietuviszki ku-
nigai vėl subrusdo dirbti kaip
1896—7 metuose. Jie sutvėrė
komitetą išleidimui vyskupo
M. Valancziaus rasztų szimt-
metinėms sukaktūvėms ir su-
dėjo bei surinko tam mieriu
arti \$500,00.

„Freedom".

Pagal mano sanprotavimą
neatbutinai mums reikia ap-
siskelbti apszviestam svietui ir
parodyti savo vargus bei pri-
spaudejus. Asz jau raginau
per „Vienybę" tautieczius me-
degiszka remti tąjį užmanymą
pagal išzgale. Asz ant to
mierio aukauju kas mėnesis
po 25 ct. ir kiek galėsiu, rink-
siu aukas nuo lietuvių kaipo
ir svetimtauczių. Man rodosi
kad kas lietuvis, draugystės,

kliubai paskirtų po tulą mėne-
sio mokestį ir pavieniai au-
kautų, tai mūsų dalis bus už-
tikrinta ir atsieksime mierį.
Tik nesiduosim apsiujuokt len-
kams arba rusinams, kad ne-
įstengiamo savo dalies užno-
kėt; neliksime jų užpakalyje.

Man rodosi butų labai prak-
tiszkas budas szitokis. Kiek-
vienas aukautojas, nemažiaus
10 ct. turėtu gauti vieną nu-
merį laikraszcziio „Freedom",
o kuris aukautų 20 ct. du nu-
merių ir tt. Tas butų teisin-
ga ir naudinga. Aukautojas
patirtą pats, koks turinys, ir
galėtų pakiszti bile anglui,
kurs perskaitęs gautų kitokia
nuomonę, negu turėjęs apie
lietuvius iki szio ir tt. Pre-
numerata, rinkimas prenume-
ratorių, turėtų buti padalintas
tarp visų trijų tautų. Kiek-
mes gautumėm prenumerato-
rių, tai butų mūsų nauda.
Lenkai ir rusinai norėdami tu-
rėti naudą, tegul jieszko pre-
numeratorių ant savo naudos.
Jieszkojimo dirva plati. Jei-
gu mes surandam, prenumera-
vodami patys ir prikaldindami
svetimtauczius, 300 prenu-
meratorių, tai mūsų dalis kasz-
tų butų užtikrinta ir aukų ne-
reiktų arba galėtumėm szańnei
padidinti patį laikrasztį. Tai-
gi mūsų lietuviszkas komitetas
arba laikraszczių redakcijos ga-
lėtų siuntinėti kiekvienam au-
kavusiam 10 ct. vieną numerį.
Kaszta nusiuntimo turėtų bu-
ti apmokami iš tų paczių pi-
nių. Toks budas butų kaipo
pardavimas laikraszcziio ir au-
kautojas butų užganėdintas.

Perstatydamas tąjį mūsų
reikalą svetimtaucziams, surin-
kau nuo jų aukų 75 ct. Savo
mėnesinis už Kovą 25 ct., ką
prisiuneziu į „Vienybės" re-
dakciją. Remkime gerus už-
manymus, o viskas įsikunys.
100 ypatų mokant po 25 ct.
ant mėnesio, sudėtų \$300,00,
ko pakaktų mūsų daliai, bet
tokių ypatų gal but keli tuk-
stanziai, o ne szimtai.

Į lietuviszką komitetą delei
laikraszcziio „Freedom" persta-
tau: Dr. J. Szliupą — prezid.
Poną Szerną („Lietuvos" re-
daktorių) — rasztininku, Poną
A. Olszevskį — kasierium.

K. Rutkauskas.
Iron River, Mich.

Politiszkos žinios.

Amerika. Stambesnės per-
mainos Pilipinuose ikszioł ne-
atitiko; tiek tik gali patėmyti
išz praneszių, kad insurgen-
tai vis tankiaus ir tankiaus su-
deda ginklus ir pasiduoda
amerikieczių valdziai. Pas-
kutiniam laike tokių atsitiki-
mų buvo keturi: 50 aficierių ir
240 pilipinieczių pasidavė ka-
pitonui Guliek, 43 aficierai ir
kareiviai pasidavė pulkauniu-
kui Murray, gen. M. de Dios,
4 afic. ir 57 vyrų sudėjo gink-
lus pulkauninkui Shnyler',
gen. Trias su 20 aficierių ir
200 vyrų pasidavė pulkauniu-
kui Baldwin. Apygardeje
Iloco prisiekė amerikiszka
valdziai 20 tukstanczių gyve-
tojų. Provincijoje Taybas,
kur yra 130 tukstanczių gy-
ventojų tapo įvesta civiliszka
valdzia. Matyt, kad szalis vis
labjaus aprimsta, nes ameri-
kiecziai nereikalauja jau nė
tiek, kaip pirma karumenės;
liuosnorių pulkus vis leidžia
vieną po kito namon. Pasku-
tinę sanvaitę sugrįžo į San-
Francisco 30-asis pėstininkų
pulkas su 26 afic. ir 738 vy-
rais; išzplaukė išz Mani-
los namon: 26-tasis pulkas
su 41 afic. ir 849 vyr. ir 35-asis
pulkas su 24 afic. ir 806 vyrais.

Rytinė Azija. Ermyderiai
Kinuose, vietoj ką užsibaigti,
dabar dar labjaus susipainiojo
ir dabarnyksztė valanda grė-
sia kur-kas didesniu pavojum,
ne kad paczių pradžioj. Svar-
biausi klausymai išzriszimai
sziadien yra toki: 1) Vieszpa-
tysczių reikalavimas nukoroti
dar 96 kinieczius; teisybė pa-

siuntiniai neužsiuola, idant visus juos nužudyti (jie pasirinkę nužudymui tik šesysis – tai yra kiekviena vieszpatystė po vieną); viena tik Rusija stacziai prieszinga tolesnei žmogžudystei, isz ko kiti pasiuntiniai baisiai sujuszo; 2) paskyrimas, kiek Kinai turi užmokėti vieszpatystėms kasztų už įsikisimą į tuos ermyderius ir „nuramdymą“ Kinų; 3) iszriszimas klausymo kas link Mandžiurijos, kurią užėmė Rusija dar pernai rudenį ir neketina gražinti Kinams; prietam mena, kad Rusija yra užmokėjęs už tą provinciją Kinų ciesaorienei pinigūs. Visi tie klausymai sunkiai iszriszami ir lengviai gali pagimdyti kruviną susikirtimą tarp paczių vieszpatysczių, ypacz negražinimas Mandžiurijos. Padėjimas apsisunkino dar tuo, jog Li-Hung-Chang sunkiai apsirgo, o be jo nėjokios tarybos negali užsibaigti.

Generolas Waldersee dar nesotus kiniecių kraujo, nes po senovei siuntinėja kartas nuo karto ekspedicijas į visas Pekino apygardes. Kaip jau pirmiaus miėdėdavom, toki musziaziai visai panėszki skerdynei; sztai Waldersee giriasi, kad vokiecziai iszblaszkę kiniecių pulkus; tarp vokiecių vienas tik kareivis lengvai suzeistas, o kiniecių liko 200 negyvų; kitoj vėl vietoj, ties Paotingfu, krito 250 kiniecių, o vokiecziai visai nenukentėjo. Kitų vieszpatysczių karamenės suvis neina į tas koravonės ekspedicijas.

Paskutinėj dienoj pareina svarbios žinios apie susirėmimą rusų su anglais už geležin kelį ties Tientsin; vieni ir kiti nori užgriebti žemės juostą isz ilgai geležinkelio; rusų ir anglų pulkai stovi vieni priesz antrus su paruosztu ginklu. Kas valanda gali prasidėti praliejimas kraujo ir užsidegti nauja karė tarp Rusijos ir Anglijos.

Pietinė Aprika. Kaip jau žinome, vyriausias burų vadas Botha kvietė gen. Kitchenerį tarybas; nors paliaubų laikas pasibaigė jau 14 Kovo, bet nėra dar nėjokių žinių, ką sutarė Botha su Kitcheneriu. Antrasis burų vadas De Wet, kurs dabar randasi Oranijos žemėje, prieszinasi pasidavimui anglams. Lygiu būdu ir prezidentas Kruegeris iszsitare, kad Bothos pasidavimas neužbaigs karės, jei anglai nepripažįsė burams savistovytes. Turbut, nė anglai nelabai tiki karės galui, nes 16 Kovo nusiuntė isz namų į Pietinę Afriką dar 3 tukst. kareivių. Tik tada, jei anglai susikirstų su rusais Azijoje, tai būtų viltis, kad Anglija nusileis priesz burus.

Dalis darbu.

Indianapolis, Ind. Iszrodo ant didelio straiko; czionykszcziaz dailydos reikalauja pakėlimo nuo 1 Balandžio mokeszies ant 5 procentų už valandą; blekoriais jau pakelta mokeszies po 2½ ct. už valandą.

Charleston, N. C. Medvilnių darbavietėse pakėlė darbininkams mokeszį po 12ct. už dieną.

Brookfield, Mass. Užstraikavo 1125 kurpių (sziauczių) isz prieszasties, jog kompanija numuszė jiems mokeszį ant 10 proc.

Barcelona, Ispanijoje, audimų fabrikuose darbininkai metė dirbė isz prieszasties įvedimo naujų audimo maszių; visi audimo fabrikai tapo per tai uzdaryti ir 18,000 darbininkų sziaudien badauja be darbo, be duonos, o daugumas ir be pastogės.

Wilkes Barre, Pa. Anglių kompanijos „Lehigh Valley“ ir „Lehigh & Wilkes Barre“ apgarsino savo darbininkams, jog mokeszių taksa pasiliks tokia pat, kokia buvo

pereituos metuos. Darbininkai nė nerugoja už palikimą tokios pat mokeszies, tik jie turi kitus skundus, kaip sztai kas link „dyko, arba negyvo darbo“ (dead work), o tų skundų kompanijos nenori priimti.

Scranton, Pa. Vėl žada pakilti straikas tarp strytkarių darbininkų; prieszastis tokia: konduktorius Howard pirm dviejų sanvaiczių iszprasze isz karo vieną žmogų, kurs nemetė valgęs kermuszį (cezsnaką), nežvelgiant ant konduktoriaus persargų; kompanijos administracija už tokį Howardo apsiejimą su pasazieriu praszalino jį nuo vietos, nors karų parėdymai ir draudzia kramtyti kermuszis sėdint kare. Tai gi Howardo sėbrai nori per straiką prispirt kompaniją, idant vėl priimtų jį už konduktorių.

Hartford City, Ind. Stiklų liejinyczia „Diamond“ paliovė dirbus, per ką liko be darbo 600 žmonių.

Rochester, N. Y. Nauja kompanija ketina neužilgio įtaisyti naują stiklų fabriką, kuriame galės turėti darbą 700–750 darbininkų.

St. Joseph, Mo. 500 merginų, siuvėjos fabrike J. S. Brittain Drygoods pametė darbą per tai, jog joms sumažino mokeszį. Jei szioms merginoms nesugražins pirmutinę algą, tai ketina užstraikuoti ir kitos siuvėjos, kurių czia yra į keletą tukstanczių.

Youngstown, Ohio. Po ilgų tarybų tarp fabrikantų ir darbininkų, ant galo tiko fabrikų valdytojai pakelti darbininkams prie geležies ir plieno mokeszį ant 12½ ct. už toną. Isz to mokeszies pakėlimo naudos į 12,000 darbininkų.

Hazleton, Pa. Czia per kelias dienas buvo susirinkę ant rodos d-legatai visų angliakasių unijos kuopų; delegatų buvo apie 600. Kasyklų valdytojai, delegatams reikalaujant, neatsiuntė savo re

prezentantų (perstatytinių), per tai užnesza ant milzinszno straiko nuo 1 Balandžio. Delegatai iszsiszirstė, palikę savo balsus keletui iszrinktinių, kurie varys toliaus tarybas su kompanijoms.

Philadelphia & Reading Coal & Iron Co. teip gi apszaukė, jog įstatyta 17 Spalnio 1900 m. mokeszies turi užsilikti iki 1 Balandžio 1902 m.

Isz Amerikos.

Užkinkyta gamta.

Visų visos maszinos Suv. Valstijose atlieka tiek darbo, kiek galėtų atlikti tukstantis milijonų žmonių, Vienas žmogus, su dviejų vaikų pagelba, gali, su maszinos pagelba, tiek medvilnių iszausti, kiek pirm szimto metų butų vos pajiegti 1100 žmonių.

Susivuočia.

Kada pasklido žinia apie pavaiszinimą kaizerio Viliaus Bremene geležgalio, nuo kurio jis dar ir dabar apsisziesz vaiszczioja, — tai daugumas karealių ir kunigaikszczių nusiuntė jam pasveikinimus arba apgailistavimą. Viens isz pirmųjų, kurie siuntė telegramas, buvo McKinley, Amerikos carukas ir bosso Mark-Hannos bernas, o teip gi Rymo popiezius. Rusų ciesaorius pasveikinimo telegramos visai nesiuntė.

Cukraus iszdirbimas.

Suv. Valstijose 1899 m. buta 31 fabriko gaminimui cukraus isz burokų, su kapitalu, iszneszanczių \$20,958,519. Iszdirbta cukraus 71,427 tonos, kurio vertė apskaitoma ant \$7,325,857.

Mokinimės!

Maryland'o valstijoje įvedė davadą, pagal kurį nepramokę raszto (illiterates) neturės tiesos balsuoti per rinkimus; tas davadas taikomas priesz murinus, bet jis gali užgauti ir daug

haltųjų.

Baltųjų barbarybė.

Indianos valstijoj bene tankiausiai lynczuoja praskaltėlius. Prietam, Lynch'o sudžios tenai didžiuojasi savo žmoniszkū pasielgimu: jie pirma pakaria žmogų, o po tam sudegida. Kaszin, ar jie galėtų padaryti advernai: pirma sudegint, o potam pakarti?

Harrison's numirė.

Numirė 13 szio Kovo, mies. Indianopolis, Ind., buvęs prezidentas (nuo 1889 iki 1893m.) Benjaminas Harrison's, 68 metuose amžiaus. Laidos jį su iszkilme, prie kurios prisidės ir dabaryksztis prezidentas McKinley.

Delparedų.

Assatanoga, Tenn. Pagelbininkei vietiniam paczte, panai Mary Bolton, užmeta prisavinimą paczto pinigų, už ką ją suėmė; ji prisipažino savo kaltybės, o jos tėvas sugražino dalį paglemžtų pinigų. Pana Bolton labai daili mergina, bet ji norėjo ir gražiai apsirėdyti, o ezia algos nisztenka.

Apgink mus, Vieszpatie, nuo prieteliu, nuo neprieteliu pats apsiginsim.

Mūsų laisvė, apszvieta ir medegiszkas turtas priguli nuo visatinos laisvės, dėl kurios įgyjimo mes ir kovojame, platindami tarp visuomenės supratimą ir geismą tos laisvės. Vieni raszome apie tai, antri su pavojumi tuos rasztus platiname ir treti vėl su pavojum skaitome (teip yra Lietuvoje), ir kiekvieną kartą užduodame sau klausimą: „Dėlko mums reik sleptis su kiekvienu lietuviszku rasztu, su kiekvienu laisvu žodžiu?“ Ir atsakome sau tuojau: „Kad būtų laisvė bėnt kaip Vokietijoj, Szeicearijoj ar Suvienytose Valstijoj

se, tai būtų kiteip. Dabar caras su savo despotizmu, visokia priespauda, mus kankina kaip tiktai gali. Už skaitymą lietuviszkų rasztų ir platinimą jų meta į kalėjimus ir isztremia Siberijon, savo kalboje neturime nė jokios mokyklos, lietuvis negauna jokio urėdo savo tėvynėje, ukininkams užgintas žemės pirkimas virsz 300 margų; prie visokių darbų, geležinkelių vėdimu ir tt. valdžia pargabena isz Gudijos pulkus burliokų ir mūsų žmonės savo kraszte, negauna jokio uzdarbio ir delto mes turime dangintis į svetimus krasztus ir tt.

Taigi kas negeistų matyti savo tėvynę laisvą kaip kitos szalys kad yra? Kiekvienas lietuvis to trokšta ir nė vieno nerasime tokio, kuris norėtų ir toliaus vilkti svetimą jungą, kuris duotųsi ir toliaus savę iszsinaudoti visokioms siurbėlėms! Berods, yra dar ir tokių, kurie dėlei nežinės ir tolyn nori vilkti jungą visokios priespaudos, nesiskaitydami savę už žmones visai, kiti vėl mūsų broliai atsidavė savmeilystei (egoizmui), gelbsti despotizmui panczioti savo brolius ir meta aukas į despotizmo nasrus, kaip pavienios, teip ir visą tautą.

Kas yra per vieni tie mūsų broliai, kurie mus be skirtumo pasiriję yra sumesti į despotizmo nasrus?

„Tėvynės Sargas“ organas Lietuvos darbszeziųjų kunigų, 12 num. 1900 m., perkratydams savo metinį uolų veiklumą, ant puslapio 4, sztai ką sako:

„Politizką Lietuvos nepriegulmystę skaitome už tuszezią svajonę ir prieszaną atvirai protestuojame. „Sargiecziai“ (visi darbszeztiejie kunigai), o su jais visa konservatyviszka lyg kaulų smagenu Lietuva pripažysta Rusijos civesorū už tikrą savo valdoną

ir nuo Rusijos nerupinas skirtis“.

Kaip vilkas neiszkenczia nekaukęs, teip ir mūsų aklai guodojami kunigėliai neiszkenczia neapreiszkę savo mierių. Tėvynės sargai, „sargiecziai“ kaip savę vadina, iszduoda savo tėvynę despotui ir užverzia jungą ant sprando savo brolių, idant jį ir toliaus vilktų. Nuo dabar tegul pažysta lietuviszka tauta savo tikruosius neprietelius — *tėvynės judoszius* — kunigus.

Kunigai dovanai teip nebus padarę; jie nž tai bus gavę gerą kyszį, nes pripažinti carą vyriausiu savo valdonu ir Lietuvos už mažą prekę negalima. Kunigai gal sau carą garbinti kaipo dievaitį ir iszvien engti žmones, bet kad pagal jų rodą darytų visi lietuviai, apie tai tegul nė nesapnuoja. Lietuviai sziądien jau supranta savo reikalus ir tiesas, ir pataikys atsimekėti visiems skriaudėjams, ypatingai *judosziams*, pardavėjams savo brolių. Kražiuose lietuviai praliejo kraują ir ilgai sunkiai kentė kalėjimuose isz kunigų prieszasties, ir ant pat vietos buvo matoma, kad kunigai nėjo sykiu su žmonėmis, negynė bažnyczios, bet ėjo isz vien su Klingenbergiu. Pagal dabartinį jų prisipažinimą garbinti carą, jie yra pasirengę bažnycziose maskolizškai giedoti ir pamokslus sakyti, kas yra jau nuo seno laiko caro tikslu, paversti lietuvius į burliokus, ką galime tikėti, dabar paskubins mūsų kunigėliai — tėvynės sargai!!!!

Kas mus nespaudžia? Budami visai persekiojami tėvynėje nuo carizmo, atvykome ezion, į Sav. Valstijas, kur naują persekiojimą pritiriame. Sztai vyskupai Eis, Mesmer ir Hoban paliepia savo diecezijų kunigams, kurie didesnėje dalyje yra ateiviais, sakyti bažnycziose pamokslus angliszkoje kalboje, parapijinėse mokyk-

lose vaikus mokinti angliszškai ir tt. ką mūsų lietuviszki kunigai tulose vietose apsiėmė ir iszpildyti. Pasiprieszinimo priesz tokius vyskupų geismus nuo mūsų kunigėlių Amerikoje neteko užtėmyti. Taigi mūsų kunigija kaip Lietuvoje, teip ir Amerikoje nėra už savo penėtojų tiesas, jų gerovę, bet eina iszvien su mūsų neprieteliais.

Lietuviai vienog nenusiminkite! Mes atėję iki supratimo savo tiesų kaipo žmonės, pataikysime jas ir atjieszkoti, nors mūsų kunigėliai su carais ir kaip nesmarkautų. Tegul tas jų *judosziiskas* pasirijimas mus pazadina prie didesnės vienybės, tėvyniszkos meilės, didesnių aukų ant tėvynės aukuro per praplatinimą tikrų tėvyniszkių rasztų kame vienatinis mūsų ginklas ir pergale. Kunigai pamatė, kad žmonės ateina jau į supratimą, tai metasi į caro globą parduodami jam Lietuvą, kad turėtų apsaugą ir reikale po kelis žandarus už sargus, kas daugelyje vietų jau yra Minsko gubernijoje.

Lietuviai pažinkite nuožmius vilkus avių kailiuose ir ginkiltės nuo jų.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Spring Vallez, Ill. Siuoczui mūsų aukas suszelpimui brolių — kankintinių, kurias surankiojom po centą nuo sąnarių, ant susirinkimų mūsų draugystės „Sunų Lietuvos Didvyrių“. Rods, tai nedidelis pinigas — vieną centą ant mėnesio kiekvienam lietuviui aukauti, vienog koks gražus graszis galėtų susikrauti, jei visi tą užmanymą iszpildytumėme.

Mūsų draugystė susideda isz 45 sąnarių ir per kelis mėnesius, aukaudami tą naszlės skaitiką, spējome surankioti \$4,64.

Broliai! atsiminkim kankintinius, aukaudami po menką

grasų, — tuomi gaivjinsime vilties ir ateities dvasę mūsų vargstančių brolių širdyse!

Alb. Jokubka.

Worcester, Mass. Lietuvių sztojų vietoj yra gana apscziai, bet darbais jie nelabai apreiskia savo gerus nerus; delto ne neturiu ka apie visuomenę raszyti. Paminėsiu tik szj-tą isz lietuvių gyvenimo, kaip jiems pareina mažiausiam daigte kovoti. Czia turi du lietuviui grosersztorj; prasimanė jiedu ir duonos kepinyzią įtaisyti; jų kepama duona labai gera ir visiems patinka. Vienog, kada greta įtaisė tokią pat kepinyzią žydėlis, tai nekurie isz lietuvių pradėjo pas žydą imti. Tą daro isz pavydo, sakydami: kam mes jiems pelną duosim; tegul eina dirbti, kaip ir mes, į szapą. Tai, mat, supratimas: velyk atiduoti žydui, ne ką savo broliui.

Worcesterietis.

Baltimore, Md. 4 d. Kovo ant atminties numetimo baudziavų, trys vietinės draugystės: D. L. K. Keistuczių, žvaigždininko Koperniko ir Szv. Jono, parengė prakalbas. Po tų prakalbų, praszant tuliems lietuviams, Dr. Szliupas ir P. Mikolainis pasiryzo dar kartą sujudinti ir sustiprinti kylanczią mūsų tautiecių dvasiā, ir delto tapo parengtos prakalbos ir ant 6 Kovo. Klausytojų susirinko apie 100 ypatų. P. Mikolainis pirmiausiai kalbėjo apie girtybę, nurodydamas baises jos pasekmes, pasmerkiancias mūsų sveikatā, iszmintj, turta, garbę ir tt. Maldavo tautiecius, linkusius girtuokliauti, kad nuo szio laiko, nors dalj to pinigėlio, kurs naikina juos, paaukautų reikalams tautiskiams ir darbininkiskiskiams, o patys intųsi prie skaitymo ir mokinimosi. Toliaus, kalbėjo apie mūsų kankintinius, kurie per despotiskā valdziā yra

iszsiųsti tolymon Gudijon ir kenczia bada, varga, persekiojimū ir tt., kuomet judosziai nebiszmislydami didesnių persekiojimū ir kankyniū, tankiai griebiasi visai beprotiskoz elgimosi. Paskui placziai aiskino apie laisvę. Laisvas isztikrųjū yra tik tas, kurs iszliuosavęs savo — protą stengiasi iszliuosuoti ir savo artymā nuo visokių priespaudų, kurs gyvena kaipo žmogus ir gyvenimā veda dorā, paveiklingā. Ant galo, ilgai kalbėjo apie didziā naudā isz Tėvynės Mylėtojų Draugystės ir kitų tautiskų draugyszių, ragindamas kiekvienam prie jų prigulėti, naudotis isz iszleidziāmų jų rasztų, o tuomi centu remti savo ir tautos vargingā padėjimā.

Dr. J. Szliupas kalbėjo apie mokslā, nurodydamas jį kaipo tvireziasiā ir pasekmingiausią kardā ar kanuolę, nurodydamas, kad seniaus Graikija, kone daugiaus negu szjdiēn Lietuvā, neszė sunkų jungā prispaudimū ir persekiojimū, bet tvirtoje vienybėje ir mokslė, tai pajiegomis, tai apskrumu, tai pinigais, iszšivalnino nuo jungo prispaudėjų ir szjdiēn savo mokslainėmis, universitetais ir iszradimais spindi kaip žvaigždė visoje Europoje ir kitur! Jų sostapylėje, Atėnuose, su 100,000 gyventojų iszeina apie 70 laikraszczių, kuomet mūsų Vilniuje su 170,000 gyventojų, vos du rusiszki iszeina. Toliaus kalbėjo, kad baudziava pirmiausiai apsireiskė Rymo vieszpatystėje, 475 m. po Kr. ir isz ten besiplatindama po tulas szalis, pasiekė ir mūsų Lietuvā, kurioje apart kitokių nežmoniszkių elgimosi ponų ir kunigū, randame net pardavinėjamas mūsų merginas į svetimas szalis į mergnamius, kurias mūsų vaikinai (be vyriszkumo) turejo sergėti. Kada nuvarginti žmonės pradėjo kilti priesz visokio menciaus

skriaudikus, tai 1215 metuose ant susirinkimo Laterane kunigija įvedė iszpažintj vien tik delto, kad iszkvoszti nuo vaikų, vyrų, moterių ir tt., koki mieriai jų szejmynoje, ir pasekmės iszkvotimo baigėsi tuomi, kad tukstancziai ypatų, žuvo kunigiszkose inkvizicijos be atminties, be atbalsio. Taigi broliai, kurie atliekate spaviednes, atminkite, kad tai pagal budā senoviszkā ant iszdavimo patys savės, nes joki blogi darbai, kol jie nebus užgauėdinti, negali tapti atleistais nė per kunigā, nė vyskupā, nė patj popiezių. Laikė baudziavų ponai ir kunigai teip buvo isztvirke, kad paskutiniējie, gyvendami Vokietijoje, kliosztoriuje ant ežero kranto, priverzė žmones, kad vakarais pakraszczius vandenio plaktų ryksztėmis ir tuomi pertrauktų kvarkimā varliū, kurios mat kenkdavo jų pailsui-miegui. Toliaus kalbėjo apie garbę praėjusio szimtmezio, kuriame jau tai pagerinta, jau tai iszrasta tapė daugybė dalykų, žmonijai neapsakomai naudingų; o ypatingai tas szimtmis atsizymėjo nusikratyme svajonių apie nebutus daigtus, kaip tai: linksmybės arba kankynės posmertines, kurių kunigai patys nebijo ir tt. Pasakojo apie iszsilankstymā žmonijos, kuri, kaip isztirta mokslinczių gyvuoja jau apie 200,000 metų, o kaip Rasztas Szv. paduoda tiktai ant 6000 metų, kas yra neteisybė. Iszaiszkinės daugybes praktiszkių reikalavimū žmonijos, rodijo, pagal isztyrimā mokslinczių, kad laidojimas numirelių yra naudingiausias krematorijoj ir rodijo naudot's isz koznam prieinamo, pigaus ir naudingo laidojimo-deginimo lavonų krematorijoje, kuri randasi irczia, Baltimore'je. Užbaigė ilgā savo kalbā, placziai kalbėdamas apie naudingumā ir neatbutinā reikalavimā dauginimo šanarių,

Tėvynės Mylėtojų Dr. ir L. L. draugyszių, szirdingai linkėdamas kiekvienam prie jų prigulėti, kiek galint szelpti tautā ir kankintinius, vienytis ir risztis į darbininkiskzas ir tt.

Abiejų kalbėtojų, susirinkusieje klausėsi su didele atyda ir gausiu plojimu rankų dėkavojo jiems.

Nuo įžengos vyrams 10 ct., moterims 5 ct. atliko pelno \$3,55 ct., isz kurių \$1,55 ct. paskyrė ant iszleidimo laikraszczių „Freedom“, o \$1,50 ct. paszelpai kankintinių.

J. Perkunas.

Susivienijimo reikaluose.

Sausio 25, 1901 m. parasziau į „Tėvynę“ žemiaus esantj rasztā „Kas užmokės už „Blaivystės Laiszkā?“ ant kurio atsiliepė kun. J. Žilinskas 8 num. „Tėvynės“, szjų metų, nors ne jam tajj rasztā siuncziau, o „Tėvynėi“, kad Susiv. šanariai žinotų.

Ant pirmo kun. J. Žilinskas man atsako, kad asz galėčiau perziurėt rokundas tik 1900 metų, o 1899 buvo kiti perziurėtojai — ir zvelgti į 1899 meto rokundas man nepriderėjo. Tegul anos jau gludoja.

Kun. Žilinskas net naudā mato isz įgavimo virsz 150 naujų sanarių — blaivininkų Susivienijimui, bet kaip suprast to meto nedateklj ant \$2,004,90 ct. („Tėvynės“ num. 42, 1900). Nėra tai laimėjimas, bet pralaimėjimas.

Man labai einasi apie Susivienijimo labā ir gavęs progā pažvelgti į Susiv. sekr. knygas, žiurėjau kas jose yra, už ką iszmokėta, nes ir asz moku, kaipo ir kiekvienas Susiv. šanarys, ir delto negaliu užslepti patėmyjės Susiv. skriaudā.

Sztai tas mano rasztas. Susiv. šanariai tegul jį svarsto ir lygiai atsiliepiamā man kun. Žilinsko, tilpusj 8 num. „Tėvynės“.

Kas užmokės už „Blaivystės Laiszką“.

Susivienijimo seimui išrinkus mane peržiūrėjimui Susiv. sekretoriaus ir kasieriaus knygų, kur esant progai mecziau akį ir į 1899 meto rokundas, kur patėmyjau sztai ką:

„Berzelio 15, 1899 m. T. Križinauckui už 5-tą N. „Tėvynės“, skaitymą korektų už „Blaivystės Laiszką“ ir 1 knygos muszimą \$43,58“.

Teip yra įrašyta Susiv. sekretoriaus centralizskose knygoje (sektoriorium buvo tuomet p. T. Križinauckas).

Patėmyjės, kad už „Blaivystės Laiszką“ isz Susiv. kasos iszmokėta, tėmyjau vėl kiek bus įmokėta — bet *nieko* neradau. Tiktai No. 6 „Tėvynės“ 1899 metų yra pagarsinta, kad gauta už „Bl. Laiszką“ \$12,50 nuo Szv. Baltramiejaus blaivystės draugystės isz Pittston, Pa.

„Blaivystės Laiszko“ iszejo trys numeriai, viso 56 puslapiai, didelio aszmaino (8°) ant geros — brangios popieros, kiekvieno numerio bene po 300 egzempliorių.

Jeigu isz Susiv. kasos mokėta už „Bl Laiszka“, tai bent kiek pinigų turėjo ir įplaukti Susiv. kason už tai?

P. M. Dervinis, Szv. Baltramiejaus blaivystės draugystės pirmsėdis raszo: už tuos du spaudimu (1 ir 2 num. 40 puslapių) rokavo \$12,50 ct. bet mes visų negavome. — Jie pasiliko del savės. Kun. Žilinskas teip sake, kad jis iszleidinės pas visus kunigus, bet pinigų tie kunigai neatleido. Trečio numerio spaudimą Blaivystės draugystė atsakė, kad nemokės, tai kun. Žilinskas teip sake, jogiai jis savo kasztu iszleis. Delto Blaivystės draugystė už trečią num. neatsako“.

Kaip ten nebutų, bet tokio didumo 56 puslapius už \$12,50, 300 egz. atspausti negalima. Delto praneszu Susiv. sąna-

riams, kad iszjieszkotų tikrą mokesztį už „Bl. Laiszką“, kad nebutų nuskriaustas Susivienijimas. P. Mikolainis.

224 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Dar keletą žodžių apie iszkreipimą Susivienijimo protokolo.

Negalima suprasti dėl kokios priezasties p. Stagaras iszkreipė VIII seimo nutarimą, p. Radzevicius, XV, seimo prezidentas, tą patvirtino ir dabar kun. Kaupas tvirtai gina, kad teip buvo ir gana. O vienog yra neteip. Tasai iszkreipimas nusidavė tyezia vien sudrutinimui kunigų frakcijos. Ant seimo atėjus klausimui, ką daryt su sąnariais, kurie nenor ar nemoka uzdetų mokeszių, tapo nutartas VIII skirsnis, kaip jį padavė p. Stagaras, tik praleisdamas „link mokeszių“, ką pataisė p. Ambrazevicius, prikėrgdamas prie protokolo. Kad p. Ambrazeviciaus užraszas yra teisingas, tai patvirtina pats p. Stagaras 5 num. „Tėvynės“ sakydamas: „Protokolą pavadė *parasztyti man, taigi asz jį rasziau pagal užraszas p. Ambrazeviciaus*“. Man buvojant Shenandoah, Pa. peržiūrėti Susiv. kasos stovį, teko parvežti į Plymouth'ą Susiv. sekretoriui p. Astramskni visus XV. seimo protokolo užraszus, raszytus p. Ambrazeviciaus, pagal kuriuos p. Stagaras raszė protokolą ir persitikrinti apie jų teisingumą. Taigi tiejie žodziai „link mokeszių“ tyezia praleisti pagal kun. Miluko fakeiją, po kuria p. Stagaras raszė. Tiejie p. Ambrazeviciaus užraszai yra kun. Kaupo rankose („Tėvynė“ num. 4 T. Astramskas) isz ko gali lengvai persitikrinti. Ant seimo kilus tikėjimiskam ermyderiui, viskas likosi be pasekmės ir pristota į tikėjimiskas pažvalgas nesikiszti. Dabar iszmetus

„link mokeszių“ isz VIII skirsnio, tasai įgauna spēką ant kunigų frakcijos naudos. Kun. Milukas ant seimo norėjo pasinaudoti isz VIII skirsnio, bet negalėjo ir todėl sulaužė protokolą, kad per tai atsiekti savo mierį.

Ant galo tasai tikėjimiskas klausymas kėlė didžiausį ermyderį ant seimo ir dabar neuzbaigiami raszinėjimai. Ar negeriaus butų Susiv. Centr. Komitetui atszaukti savo teisingą tvirtinimą ir laikytis teisybės? Kiteip tasai ermyderis neužsibaigs. Ar negeriaus butų tokių ermyderių vengti, visai jų nekliudyti, neimti žandariskos roles ant žmonių? P. Mikolainis.

Baltimoriezių apvaikszeiojimas numetimo baudziauvu 4 Kovo.

Mūsų miesto lietuviai apvaikszeiojo 4 d. Kovo kaip atminimą numetimo baudziauvų, ant ko pagal sutarimą trijų draugyszių. szv. Jono kriksztytojo, N. Kopernyko ir D. L. K. Keistuezio, tapo parkviesti Dr. J. Szliupas ir P. Mikolainis su prakalboms. Apvaikszeiojimas atsibuvo „Manhattan Hall“ kur susirinko per 300 žmonių, vyrų, moterių ir merginų. Apvaikszeiojimas prasidėjo 8 valandą. Laisvamanių kuopa isz New Yorko atsiuentė sekantį telegramą: „New Yorko Laisvamanių kuopa linki geros kloties szios dienos susirinkimo mieriu. Naujokas“. Apvaikszeiojimo pirmsėdžio vietą užėmė p. J. Czesna, kuris atidarė susirinkimą pasveikindamas susirinkusius ir ant pirmo kalbėtojo pakvietė p. N. Raczinską, kuris kalbėjo apie darbininkų reikalus ir ragino visus darbininkus susivienyti į vieną organizaciją dėl iszkovojimo sau geresnio buvio.

P. V. Nagurnauckas kalbėjo apie senovės lietuvių buvį, kaip juos vargino isz visų pusių maskoliai, lenkai, o nuožmiausiai kryziokai su savo krikszeionybe, kurios vardan su kardu ir ugnia teriojo visą szalį nuolatiniais užpuolimais. Kad atsikratyti nuo tų barbarų, lietuviai priėmė krikszeionybę ir susidėjo su lenkais, kur paskui uzdavė mirties smugį tiems krikszeioniskos doros platintojams. Toliaus kalbėjo apie szios dienos politiką tarpe lietuvių, kurie ją teip supranta, kaip daug gauti alaus arba ir dolerį kelintas; yra net tokių, kurie parduoda politikieriams savo brolius, o szitiejie nesusiprasdami ir klauso savo iszvadziotojų ir paskui už stiklą alaus nueitų kaszinkur. Teip darydami, broliai, nieko gero neturėsime; mes neturime klausyti tokių pardavikų, meklerių, bet turime vienytis į darbininkiskai socialistiską partiją, isz kurios savo laike galime turėti naudą arba bent mūsų vaikai. Toliaus priminė, kad mūsų broliai labiausiai palinkę prie stiklo alaus negu prie kokio kito gero užmanymo. Anglai, vokiecziai ir kiti turi savo sales, koncertus, teatrus kur praleidžia laiką su nauda, palabina savo protą. Mūsų brolių-gi visas užsiėmimas tai kareziama. Iki sziol mes neturime savo jokios svetainės, kur galėtumėm susirinkti, pasilinkminti, pasidainuoti, kas derėtų atsilaukymui nuo to bjauraus girtavimo ir pakeltumėm savo tautos vardą svetimtazecių akise. Tokiais dailos darbais užsiima prakilnus apszviesti žmonės, tokie ir mums reikalingi, kurie derėtų pakėlimui lietuvystės, ką mes galime padaryti per norą, pasistengimą ir vienybę.

P. Mikolainis kalbėjo apie baudziavas senovėje, kurios esti ir po sziai dienai, tiktai kitokiame paveiksle. Seno-

vėje žmonės buvo ponų savas-
 czia ir ką anie norėjo, tą su-
 jais darė; jeigu kuris kiek
 prasikalto, tai ponas pagal no-
 rą aną galėjo užmusyti ir ne-
 turejo už tai jokio atsakymo.
 Lietuvoje baudžiatvora prasidė-
 jo su atsibastytu kryžiuočių
 pradžioje trylikto šimtmečio.
 Kryžiuočiai įpratę ant laupymų,
 budami apsiginklavę nuo pa-
 dū iki virszugavlio užpuldavo
 ramius gyventojus ir vergdavo
 visus be skyriaus, kurie turėjo
 jiems visokius darbus nudirbti.
 Lietuvos kunigaikščiai
 pasekė tuom paciu keliu; rei-
 kint kariauti su kryžiuočiais,
 reikėjo kareivių, reikėjo pylis
 statyti, reikėjo maistą ir dra-
 paną pagaminti, nieko neau-
 ginant, o tiktai viską pusti-
 jant. Lietuviai nuo kryžiuočių
 pasitraukdami patys viską su-
 pustydavo, kad neliktų ne-
 prieteliui, kryžiuočiai užpulda-
 mi vėl pustydavo, idant pa-
 vergtieje nieko neturėdami
 hutų jiems paklusnesni. Kry-
 žiuočiai rodo platino krikščio-
 nystę ir popiežius juos laimino
 suteikdamas visatinus atlaidus
 tiems galvažudžiams, kurie go-
 žė nekaltą kraują, plėšė tur-
 tus, gėdino moteris ir abel-
 nai visus vergė. Lietuviai,
 norėdami padaryti galą tiems
 kryžiuočių užpuolimams, pasi-
 rijo priimti krikščionystę ir
 dėlto susivienijo su lenkais,
 kurie Lietuvos didžiūnams da-
 vė titulus ir tiejie urmu sulen-
 kėjo, isztvirko ir žmones pa-
 vertė į aklus savo verguezius-
 baudžiauninkus, kurie jiems
 dirbo po 4 dienas kas sanvaitę,
 o reikale ir visą sanvaitę.
 Baudžiauninkai turėjo nudirbti
 laukus visų tų, kurie ėjo
 karen, o taisiais buvo vien di-
 dziūnai, bajorai. Žmonės ne-
 turėjo savo jokios savasties ir
 teisybės, visame prigulėjo nuo
 ponų malonės ar nemalonės.
 Kad žmogus buvo sau ką pa-
 sitiekęs, ponas galėjo kiekvie-
 noje valandoje nuo jo atimti.
 Apart to kiekvieną derlės dalį

arba „deszimtinę“ reikėjo ati-
 duoti kunigams; kas to nepa-
 darė, tas gavo paskirtą skait-
 lių rykszezių. Taigi žmonės
 buvo tokiame varge ir neva-
 lioje, kad szturpulys ima be
 apsvarstant. Ponai užgindavo
 baudžiauninkams net apsives-
 ti, dėlko sumazėjo žmonės ir
 1796 m. pagal maskolių val-
 dzios suraszą, vienoje tik Vil-
 niaus gubernijoje buvo 205,995
 vyrai be moterių, vaikų ir se-
 nių. Pusėje 16-to amžiaus,
 kad pakilo reformacija, jos
 platintojai iszmėtinėdavo po-
 nams bjaurų pasielgimą su
 baudžiauninkais ir tuomi juos
 laimėdavo ant savo pusės, kad
 tiejie pametė katalikystę pas-
 tojo kalvinais, kas pamėgo pa-
 tiems ponams ir kunigams.
 Ant reformatorių nurodymo
 ponai nekiek palengvino bau-
 dziatvora, o kunigai vėl gauda-
 mi nuo ponų gausius turtus ir
 sekdami savo parapijonus teip-
 gi priėmė kalvinizmą, kad Ze-
 maiczių vyskupystėje liko tik
 7 katalikiszki kunigai. Tik
 jezuitams užpludus tos laisvės
 spindulys užtemė ir prasidėjo
 dar sunkesnė gadynė. Bet,
 tiejie isztvirkėliai ponai vaka-
 rinėje Europoje, savo nuožmu-
 mu tuos bėdzius baudžiaunin-
 kus atvedė iki to, kad szieje
 utekė kantrybės ir permanę
 anųjų klastas sutreszkino visą
 tą barbarybę, pakeldami revo-
 liuciją ir iszskersdami tuos vi-
 sus siurbėles. Nuo prancuzų
 revoliucijos praszvito spindu-
 lys laisvės ir į rytų szalį ir po-
 nai bijodami suklimo žmonių,
 noroms nenoroms turėjo žmo-
 nes nuo baudžiatvora atliuosuoti
 ir kaip? Jie žmones paleido
 nuo priverstino darbo ir pada-
 rė juos savo samdiniukais,
 žmonės žemės negavo ir turejo
 vėl ponui vergauti kaip ver-
 gavę už algą neva. Kur ge-
 riausios dirvos, ten ir sziaudien
 dvarai ponų arba nuo jų atimti
 ir padovanoti burliokams.
 Žmonėms teko į dalykus pras-
 cziausia žemė su didžiausiais

mokescziais, kur suaugus vai-
 kams ir anukams nebuvo gali-
 ma iszgyventi ir delto tai mes
 turėjome dangintis į svetimas
 szalis, parsiduoti save už bau-
 dziauninkus, kad szeip teip
 gyventi. Baudžiatvora esti ir
 sziaudien po paveikslais visokių
 mokesczių, po alga už darbą,
 isz ko žmogus ilgai ir sunkiai
 dirbdamas vos iszminta su sa-
 vo szeimyna. Vergimas žmo-
 nių teipgi esti tas pats, kas
 matoma isz dabartinio laiko
 karių pietinėje Aprikoje, Pi-
 lipinuose ir Kinuose, kur Eu-
 ropos apszvistosios ir krikšč-
 czioniszkos vieszpatystės pasi-
 rengę anų szalių gyventojus
 isznaudoti. Kareiviai nesu-
 pranta žiaurumo tokio budo ir
 eina žudyti, vergti, niekad į
 kelią neparėjusius jiems gy-
 ventojus. Visokią kariauną
 reikia vadinti ginkluotais gal-
 važudžiais ir plėšikais, kurie
 užmusza vienus, o apiplėszia
 visus per traukimą milžiniszkių
 kasztų isz savo szalies ir isz-
 naikinimą visko, ką randa ne-
 va prieszo szalyje. Dėlto
 kiekvienas žmogus tegul bjau-
 risi tokiomis darbais, nieko ne-
 duoda ant jų, tegul neleidžia
 savo sunų į kariauną pavergi-
 mui žmonių, negut iszliuosavi-
 mui jų isz verguvs siurbikų.
 Dėlei virszuj minėtų prie-
 žasczių mes esame atsilikę nuo
 apszvietos ir tautiszko susipra-
 timo, nuo pagerinimo savo bu-
 vio. Mes neturime nė vienos
 lietuviszkos mokyklos, nė Lie-
 tuvoje nė Amerikoj, ir delto
 mus jaunuomenė Amerikoje
 virsta į anglus, o Lietuvoje į
 maskolius ir vokieczius. Mes
 esame tingus apie savę rupin-
 tis ir daleidžiame savę skriaus-
 ti kam nenorint. Mums reikia
 nesnausti, jeigu norime buti ir
 likti lietuviais savo vaikuose.
 Mes turime klausyti savo va-
 dovų, kurie mus veda prie vi-
 satinos gerovės. Mes turime
 daugiau skaityti ir svarstyti
 dalykus, ir kurie geri, mumis
 naudingi, juos paremti. Mes

negalime daugiau pasitikėti
 ant mūsų kunigėlių, kurie isz-
 tikrųjų apie mus nesirupina.
 Mes visas savo pastangas kre-
 piame prieszais carą, kad nu-
 trenkti jo jungą, kada Lietu-
 vos kunigija parsiduoda carui
 ir sykiu visą Lietuvą ik kaulų
 smegenų parduoda! ir nesigė-
 di to garsinti savo organe!
 Gal netolyma valanda, kada
 mūsų kunigėliai užgiedos „gos-
 podi pomilui“ ir mus toks li-
 kimas sutiks, kaip kad unijo-
 tus. Amerikoje vėl mūsų ku-
 nigėliai tyli prieszais vyskupų
 užmaczius iszvaryme lietuvisz-
 kos kalbos isz bažnycezių, prie-
 szais pavertimą vaikų į anglus
 per mokinimą jų parapijinėse
 mokyklose vien angliszakai.
 Jeigu mes suprastumėm savo
 reikalus ir juos szelptumėm,
 tai Amerikoje bent turėtumėm
 visose didesnėse lietuviszkos
 kolonijose po pradinę mokyk-
 lą, kur mūsų vaikai prigimto-
 je kalboje pamokinami taptų
 ir lietuviais pasiliktu. Bet
 sziaudien?

Ant galo ragino moteris prie
 skaitymų, prie veikimo visko
 isz vien tautos reikaluose, per
 ką mūsų veiksmai žengs spar-
 cziaus pirmyn. Be moterių
 prisidėjimo, be auklėjimo vai-
 kų tautiszkoje dvaseje, mūsų
 pirmynžengystė tampa sulai-
 koma. Paaiszkino apie nau-
 dą susivienijimo nuskriaustų
 tautų po caro jungu ir užduo-
 tę su nauda isz laikraszczio
 „Freedom“, apie reikalą su-
 szelpimo brolių, isztremtų Si-
 berijon už lietuvsystę ir užma-
 nę ant to mierio padaryti ko-
 lektą, isz ko susirinko \$9,62ct.
 kas tapo pusiau padalinta ant
 kankintinių ir laikraszczio
 „Freedom“(pagarsinta 11 num.
 „Vienybės“).

Dr. J. Szliupas kalbėjo apie
 lietuvių atsibudimą ir darbus
 ant tautiszkos dirvos, ko pirm
 17 metu nė su žiburin nebuvo
 galima užtėmyti. Lietuviai
 savę vadinosi polenderiais ir
 katalikais; daugiau jie neži-

Jų darbai daug prisidė-
rie žmonių susipratimo,
tymo jų veidmainystės.
lien kur nepazvelgsime,
matome krutant darbi-
ą ir stengiantės numesti
savo sprando visokios ne-
jungą. Sziądien darbi-
ai jau tveria visokias
gysies, kad tuomi iszka-
sau geresnį buvį, turi net
intinius seimuose, kurie
leidžia varžyti valdonams
l norą darbininkų tiesų,
o luomos viską iszlaikan-
Vienog darbininkų
yra vienatiniai socializ-
ir politikos paėmimas į
rankas, kurie szalies rei-
teip kėravys, kad būtų
a visiems lygiai, o ne ke-
desėtkų ypatų, kaip o-

valdžia nuo Dievo yra duota
valdonams, kad jų reik klau-
syti kas yra gryna melagystė.
Dievas neliepė vienam antrą
skriausti, vyriausiai užmuszti
arba kankinti. Visa pasaulės
žmonija reikalauja valnybės ir
už ją kovodami aukauja savo
gyvasčius, ką matome Pilipi-
nuose, pietinėje Aprikoje, Ki-
nuose ir kitur. Mesgi czion
gyvendami auklėkime bent
laisvą dvasę ir neduokime jos
niekam panczioti, o ateis lai-
kas, kada žmonija nusikratys
visas tas siurbėles, kurios ne-
va vardan Dievo engia visą
žmoniją ir tada pasidžiaugs isz
visatinos laisvės, kur rupinsis
visi iszvien apie savo buvį ir
gerovę be jokio skirtumo luo-
mų.

Ant galo reikia paminėti,
musų kunigėlis Lietuvnin-
naujautęs draugysčių mie-
adaryti apvaikszciojimą
kviečiant kalbėtojus,
pikė tą užmanymą ir grau-
žmones neiti ant prakal-

Priegtam pasigyre, kad
pie baudžiavas nieko ne-
i. Ant dienos apvaiksz-
imo net isz Baltimorės isz-
ivo.

Apvaikszciojimo raszt.

K. Baltruszaitis.

Londono lietuviai.

iszkas, rasztytas J. Baronaiczio
raugui).

Ant suszaukto p. P. susirin-
o 22 d. Liepos pribuvo ir
ias, kun. Žilinskas, kurs
sinėjo parapijonų, ar czia
koks komitetas: mat p. P.
ant to, idant iszrinkti
ai komitetą ir tai perstatė
Žilinskui; parapijonai
ik visi teipgi laikė P. pu-
si tik delto, kad kunigėlis
pusę buvo palinkęs; visi
szaukt, kad nėra jokio
iteto ir jie nerinkę jo.
komiteto sąnariai, emėm
int, kad esame isz 13 vy-
omitetas ir mus yra isz-
200 parapijonų; tada

emė rugot ant musų, kad nie-
ko mes nedirbom, per tai da-
bar jie nori naujo komiteto.
Mes, matydami, kad susirin-
kusių tik apie 70, nedaleidom
rinkti naujo komiteto. Tada
kun. Žilinskas, regėdams, kad
mus sunku persznekėti emė
prikalbinėt, kad mes primum
mėm prie vedimo parapijos rei-
kalų p. P., Žemaitį ir Petkevi-
czia; dar sziteip kun. Žilinskas
iszsitare: „vardan meilės, pri-
imkit tuos tris”. Pasibaigė
ant to, kad buvo parasztytas
protokolas, ant kurio pasira-
szėm mes komiteto sąnariai,
kad priėmėm anuos prie vėdi-
mo reikalų. Nuo to laiko
pradėjom dirbt iszvien su jais.
Tuo nukeliavom pas advokatą
ir tenai sutarėm: parasztyt pra-
szymą į Seinų ir Kauno vysku-
pus ir isz gauto nuo vyskupo
laiszko nusiųst po kopiją; tas
viskas tapo padaryta. Toliaus
sutarėm padaryti parapijos
įstatymus, kurinos paraszė ad-
vokatas angliszkai; jie ir Hau-
ley patiko, o P. juos iszvertė į
lietuviszką kalbą. Ant 11 d.
Rugpjuczio suszaukėm susirin-
kimą, ant kurio pribuvo tik
50 parapijonų; buvo iszduotos
kasos rokundos ir apie tai, ką
mes dirbom; teipgi perskaitėm
įstatymus. Nauji įstatymai
visiems patiko. Tada asz at-
siliepiu, kad komitetas ne-
tvarkoj, kadaugi viena ypata
perdaug, ir Žemaitis su Petke-
viczium nereikalingi; sakau,
P. tai turi popierą, mums rei-
kalingą, o aniedu be reikalo
priimti. Tada P. iszrin-
ko į vieno iszvažiavusio komi-
teto sąnario vietą, o Žemaitį į
vietą Szvedo kuris iszkeliavo
į Ameriką, Petkeviczių gi vi-
sai atstatė. Buvo sustatytas
protokolas, kad įstatai geri
ir nusprenta kunigui algos
mokėt 2 svaru ant sanvaitės.
Priesz susirinkimą 3 dienoms
gavome nuo p. V. laiszką ku-
riame raszė, kad kun. Stakela
pirma labai buvo karsztytas ke-
liaut, o dabar pradėdą atszal-

ti, — sako, turbūt dėl medegiszkių iszlygų; bet vis-gi dar ketinas vaziuoti, tik laukias paszporto. Mes paraszem vel laiszka, kad jis gali gauti tuos 200 svarų ant metų, ka gvarantavom vyskupui, tik tegul atkeliauja. Jau bus 3 sanvaites, kaip nuraszem, vienog atsakymo nera. Tai mes dabar nieko ne nedirbam, dar vis laukiame, ka paraszys, ar jis vaziuos, ar ne. Mes teip-gi jam paraszem, kad iszimmtu rekomendacija nuo savo vyskupo ir prisiustu musu vyskupui ir staciai uzklaustu vyskupo, ar galima atkeliauti; nusiuntem ir kopija isz P. laiszko. Po susirinkimui i antra diena atejo P. pas mane ir pasake, kad jis nenor prigulet prie komiteto ir jis einas savo keliu ir vienas dirbse; tik, girdi, nieko nedarykit mano varde, nes man vyskupas iszdave laiszka asabiszkai. Toks p. P. zingsnis pasirode man neiszteisintu ir mudu atsiskyre su juo nesusipratime. Advokatas tuos istatymus dave atmszt spaudziamajam maszinuke, viena egz. norjom duoti vyskupui uz tvirtinti. Advokatas sake teip: jeigu norite, tai p. Hauley paraszys gera laiszka i vyskupa, o mes iszrinke delegatus, kad siustumem su istatymais pas tapat vyskupa. Nes dalykai neiszrode gerai: dar istatymai buvo pas advokata, o P. ateges pas mane, pasake, kad istatu vyskupas netvirtins, buk delto, kad pavysdis paimtas nuo Liuteroniszkos baznyczios; advokatui p. r. teip-gi rasze, kad kun. Lekertas jam sake, buk istatu vyskupas netvirtins. Dabar nezinia, ka daryt: ar eiti pas vyskupa su istatymais, ar ne? ar mums reikia laukti nuo vyskupo atsakanczios popieros, kad galetumem paskviesti kuniga? ar dar laukti kunigo Stakelos, rasi ka nors paraszys?

Kun. Zilinskas, priesz iszkeliavima i Paryziu, atsilank

pas musu vyskupa, noredamas pakalbēt apie lietuviu reikalus ir uz juos uz tarti. Kun. Zilinskas paklause vyskupo, delko czia toki ergeliai tarpe lietuviu ir vyskupo? vyskupas teisinosi, kad czia jokių nesutikimų nesą, viskas gerai esą. Vyskupas sako: reik atmint, kad lietuviai tik vargszai darbininkai, netur savo baznyczios, ne pinigų ir tt.; ar negeriaus girdi, butų, kad jie priguletų prie Lekerto baznyczios, ir ten butų lietuviszkas kunigas? Kun. Zilinskas sako vyskupui: kad priesz porą metų teip butų įvykę, tai lietuviai ir po sziaj dienai but ramus, bet dabar, ant kiek asz juos pazjstu, nennstos reikalave savo tautos kunigo. Vyskupas sako: asz jiems daviau pavelijima, tegul susijieszko kuniga. K. Zilinskas sako: girdėjau, kad ant Jusų daleidimo jie buvo parsikviete kun. Varnagirij, jus nepriemete? Vyskupas: o kas jis per kunigas, kad jis popieru atsakanczių neturejo? K. Zilinskas: kad kunigams, vaziuojant i uzrubezi, kitokių popieru neiszduoda Lietuvos vyskupai, ne del to, kad butų kunigai nedorus, bet delto, kad bijo Maskoliszkos valdzios; galima butų per Ryma pareikalauti kunigo popieru. Vyskupas: o Rymas isz ko gal zinot apie jo doruma. Kun. Zilinskas: nagi jo vyskupas pridetu prie dokumentu asabiszka laiszka ir tuom paliudytu; jau lietuviai ir teip neaprupinti dvasiszkuos reikaluos, liko be velykines. Vyskupas: uz tai tai jie pats kalti, asz norėjau parszaukti viena kuniga angla, kuris gerai moka lietuviszka, jie neapsiemė, (o czia sziteip buvo — jis norėjo parszaukti Vaitį isz Manchesterio, o ne angla). Kun. Zilinskas: lietuviai turi susirade dorą kun. S.: kad Jusų Ekscellencija sutrumpintumēt ir palengvintumēt savo ceremonija kas link atkeliaavimo?

Vyskupas: mes su kardinolu esame labai atsargus, nes bijom, kad neprisiimti koki socialista, kuriu tarp lietuviu kunigu esą nemažai.

Ant to visa kalba ir pasibaige.

Tuotarpu, p. P. uzmane czia iszleisti laikrasztj; jis nuejo i kokia ten spaustuve, sustate ir atspaudė 1000 egz.; jam rode si, kad per viena sanvaite gaus kokius 50 abonentu, bet, ant nelaimes, isz viso gavo tik 3 abonentus, kurie buvo uzsimokeje po 2 shilingu; tiek ten laimejo P. pinigų. Dabar tie laikraszcziai guli sudeti pas mane, butent 800 egz. N. 1 „Liet. Sargo“, o antras numeris jau neiszėjo: neprigijo czia tas uzmanymas.

Juozas Baronaitis.

*Iskinti ka
Nuo paraszem del
Nuo Komiteto
Diel Paraszem*

KARĖ.

(Iš svetimų kalbų surinko ir perguldė S. Mal...kis.)

A t s i s a k y m a i n u o k a r e i v y s t ė s n a z a r ė n ų s e k t o j V e n g r i j o j .

Nazarėnai, paimti kariau-
non, neprisiega ir neima į
rankas ginklų dar-gi ir del la-
vinimosi, nes kariniai lavini-
mai su ginklais esą prisirengi-
mu žudymui žmonių¹⁾.

1) Godmezevaszarheli valsčius
išsitarė apie tą dalyką, paskutinį
kartą išguldami savo tikėjimą
ministrui, sekanciu būdu: „Mes
jau pasakėme, kad ne prisiegame
sude, nė tada, kada mūsų vaikinai
stoja į kareivius. Bet mes turime
isžarti kaslink sžito dalyko (kad-
gi užtat yra užpuldinėjama ant mu-
su), kad mes visi pasiduodame kara-
liui ir valstijos įstatymams, norime
juos pildyti teip kaip ir viską kaslink
mokesčių ir kitų pareigų, išzimant
viena: „žudyti žmones“. Tą mes
negalime daryti, nes Evangelijoje yra
pasakyta: „mylėkit savo neprietelius,
laiminkit juos keikiančius“ (Mat. 5,
44). Szveisti ginklus — szveisim,
bet lavintis su jais — ne, nes kad
ir lieptų vartoti jį iš tikro žudymui
žmonių, mes jokiu būdu nepalytėtu-
mėm jų ir ciesorius tokiu būdu apsi-
gautų per mus. Todėl Kristaus pa-
sekėjai, priskirti į kareivius, atsisako
nuo lavinimosi su ginklais. Bet yra
gana tarnysečių, kur jie gal pildyti
tarnystę priderancziai, kaip antai:
karinių tarnų darbas, prie ko mes
sutiktumėm dėvėti ir smeigtuvą ir
pildytumėm kitus tam panaszius dar-
bus ir manome, kad ponas ministras
pripazinsį sžitą už iszmingą ir teik-
sis iszduoti tam atsakantį paliepiamą.
Mes-gi mūsų vientikiams, jei tas bu-
tų reikalinga, galėtumėm duoti pa-
lūdyjimus, idant apsisaugot, kad ir
kiti nepasiduotų už nazarėnus. Jau-
nųjų vyrų ir teip mažai yra tarp mu-
sų, todėl ir atsakymų negal but
daug“. Kitoj vietoj to paties atsi-
szaukimo tariama: „privalome pasi-
duoti valstijos įstatymams ant tiek
tikta, ant kiek jie neprieszinas Die-
vo įstatymams, prieszingam atvejįj
reikia labjaus klausyti Dievo nekaip
žmonių“. (Iš knygos Seberini).

Hodmezevaszarheli valsčius di-
dziausias Vengrijoj, yra ten daugiaus
1000 žmonių.

Buti sanitarais, duonkepiais,
virėjais, tarnais jie sutinka.
Bet nekurie, net ir tarnaudami
sanitarais (ką prie ligonių
vaikszečioja) nenori neszioti
szoninio ginklo, o kada-gi už-
ginta iszeiti miestan be ginklo,
jiems netenka iszeit isz kazar-
mės per isztisus 3 metus — vi-
są tarnystės laiką.

„Iszpradžių budavo atsitiki-
mai, — raszo Seberini, — kad
karumenės valdzia suszėudė
kiek nazarėnų pagal karės įsta-
tymus. Vėliaus, karinis sudas
pradėjo elgtis maloniaus. Lai-
ke užėmimo Bosnijos atsis-
kanczių nuo kareivystės Naza-
rėnų nesprendė myriop, kaip
to reikalauja įstatymas, bet
tikta kalėjiman“.

A. P. Biro, protestantų teo-
logas, kuris bandė 1870 m. pa-
grąžinti nazarėnus prie bažny-
czios, raszo savo straipsnyje:
„Nazarėnai Baczkos apyrbė-
je:“ „Jei asz neklystu, 1857m.
į kareivius tapo paimti 3 na-
zarėnų jaunikaicziai. Nusiųsta
juos pulko stovenėn, bet kada
reikėjo prisiegti, jie stacziai
atsisakė. Kelių sanvaiczių ka-
lėjimas, smarkus muszimas
lazdomis, negalėjo priversti jų
atsisakyti nuo savo persitiki-
nimų. Vienas daugiausiai ne-
paklusnus, tapo suszaudytas,
kiti du mirė nuo nuolatinio
muszimo lazdomis, bet lyg pas-
kutinei valandai iszliko tvirti
prie savo iszpažinimo“.

Dabar karumenės valdzia
pastojo daug malonesnė ir daug
nazarėnų siunczia į sanitarus,
bet mažumėn bando priversti
paimti į rankas ginklus. Pri-
vercziaama yra visokiais budais,
bet nazarėnai greicziaus duoda
sav pririszti szauyklę prie pe-
ties, pripildyti krepšį priemu-
sziais ir eina teip ant lavinimų-
si, duoda savę „iszkabinti“
(žmogus su surisztomis užpaka-
lyje rankoms, yra kabinamas
už jų, siekdams aslos tik pirsz-
tagaliais; teip kabo jis po dvi
valandas), duoda savę marinti
badu, muszti ir kankinti viso-

kiu būdu, o vis-gi nepasiduo-
da iszimant kelis atvejus. Ne-
kurius siuncziama yra karinėn
ligonyczion Irnavoj, kitus ati-
duodama po sudu. Sudas nu-
sprendzia juos isz pradžių ant
trumpo laiko ar isz karto ant
kelių metų kalėjimo. Dalis isz
jų, pabaigus kalėjimą, siun-
cziaama yr į sanitarus, dalį vėl
atiduoda po sudu ir vėl nu-
sprendzia prie bausmės tvirty-
nių kazematuose. (Ypacziai
daug sėdi jų Arade). Jie tupi
ten metus, kartais po 10 metų,
o daugelis ten ir mirszta.

Prityrimas rodo kad kaliniai
ne tik neiszszada savo persi-
tikrinimų, bet dar pritraukia
prie jų daugybę isz kitų draug-
kalinių, kurie iszbuvę savo
bausmę, nenori teipos-gi tar-
nauti su ginklu ir grįzta jau
kalėjiman kaipo nazarėnai —
kaliniai.

Ne tik rekrutai, bet ir isz-
teklini, tai yra tokie, kurie
jau atbuvę eilinę tarnystę pa-
stojo nazarėnais, paszaukti ant
manevrų, nenori imti ginklo į
ranką. Žinodami kad jie gal
uz tat but nuspręstais amžinan
kalėjiman, jie apveizi savo tur-
tą kad pacziós galėtų vienos tą
rėdyti ir atsisveikina nuo jos
ir nuo vaikų.

Viens madijarų laikrasztiš,
Rugsėjį 1895 m., raszė: „Dar
eilinėj tarnystėje karumenės
valdzia nežino, kaip elgtis su
nazarėnų rekrutais, bet laike
kasmetinių rudeninių manevrų
visada isz skaitliaus szaukia-
mųjų iszteklinių kareivių isz-
siskiria kruva nenorinczių nė
pažvelgti ant ginklo. Unter-
oficierai jau žino, kad czia nė
praszymai, nė grumojimai, nė
žiaurumas nepagelbės, teip, kad
jie tikta duoda apie tai žinią
savo raportuose virszininkams.
Bet oficierai nežino, ką daryti
su jais, nes visokie bandymai
lieka be pasekmės. Vyresny-
bė tik primena jiems jųjų gi-
mines, paczia, vaikus, kurių
daugiaus nebematysę, nes, sa-
ko, bausmė eisiant po baus-

mės, kol jie nepasiduosę; pri-
mena paveikslus nuspręstųjų
uz tą pat ant 10 metų ir dau-
giaus; vienok, didesnėj atvejų
dalyj szitie priminimai neįvei-
kia nieko. Aresztuoja juos ir
siunczia isz vieno kalėjimo į
kitą. Tokie atsitikimai atsi-
kartoja kariaunoj vis tankiaus
ir tankiaus. Daneszimai apie
nazarėnus-kareivius, kuriuos
laiks nuo laiko gauna augsz-
tesnė valdzia, padaro jai nera-
mumą ir sujudimą“.

Madijarų laikraszcziuose
paskutinių deszimtmeczių yra
apraszyta nemažai panaszų at-
sitikimų. Perziurėję laikrasz-
czius, surinktumėm daugiaus
per szimtą tokių atvejų. O į
laikraszczius-gi pasiekia tikta
maža dalis tokių atsitikimų.
Tikras skaitlinias galėtų su-
teikti tik karės ministerija, bet
valdzia laiko paslaptinėj to-
kias žines ir rupinasi, kad kuo
mažiausia dalis tokių žinių isz
eitų aiksztėn.

Diduma isz priduočių czia
atsitikimų yra paimta isz ma-
dijariszkų laikraszczzių, dalį
dasizinojau nuo mano priete-
lių ir pažjstamų ne nazarėnų.
Jei kas butų rankioję tuos at-
sitikimus su nazarėnų pagelba,
jis butų surinkęs jųj kelis szim-
tus.

1. Jocz Radovanov (serbas)
isz Veczbaso (Baczka). Priim-
tas Spalinyj 1892 m. Peszte į
6-tą pulką, į 6-tą rotą. Kada
jam davė szauyklę, jis atsakė,
negaljs jos imti, nes jo persi-
tikrinimai jam to nedaleidzia.
Aresztuotas isz pradžių ant 6
valandų, toliaus ant 4 dienų,
sėdėjo 3 mėnesius pradiniam
areszte, kol ant galo sudas ne-
nusprendė jo ant 2 metų ka-
lėjimo.

2. Jo senesis brolis, nu-
spręstas kalėjiman, kur sėdėjo
1894 m. jau 10 metų.

3. Juras Dovala (slovakas)
isz mažojo Kėrėszo (Pesztos
pav.), kareivis Molinarų pul-
ko, pirma apkalintas ant 6 me-
tų už szejpraszengimą. Esant

jam kalėjime, jo draugas, duonkepėis-nazarėnas, pavertė jį į nazarėnų tikėjimą. Išbuvęs savo kalėjimą, ant pirmos karinės parodos, komandai liepus: „sžauk!“ Davala nepasijudino. Komandos kapitonas, supykęs ant negirdėto bingumo kareivio, baisiai jį sumušė. Bet Dovala ir laike sekanciužį lavinimusi neklaušė komandos, pasakęs kapitonui kad jie gal daryti su juom ką nori, bet jis nevertosės sžaukyklės, nenorėdams nusidėti prieš savo tikėjimą. Negebaidos karinis sudas nusprendė jį už tat ant 2 metų kalėjimo. Išbuvęs sžitą bausmę, jis vėl atsiskė nuo paklusnumo. Sudas vėl nusprendė jį ant 4 metų sunkaus kalėjimo, kurį jis išbuvo kaipo darbininkas pri Kamarinjano gintuvės. Išbuvęs tokiu budu 1½ metų kalėjime, jis tapo paliuosuotas tiktai Gegužio mėn. 1894 m., bet ir po visų sžitų perkentėjų sielvartų jis vis išsizada vartoti ginklus.

4. Sava Niczetiv (serbas)isz Adi (Baczka) sėdėjo jau penktus metus 1895 m. Jį muszė. Įtupdė jį kambarin, kur negalima sėdėti. Pririszo prie jo szandyklė ir toji kabojo ant jo 2 dieni, bet jis nenorėjo dasilytėti prie jos. Nusprėstas isz pradžių ant 1, toliaus ant 2, ant galo ant 12 metų kalėjimo.

5. 6. Gale Spalinio mėnesio 1894 m., į Oroszhazo valsčiaus urėdą atėjo vietiniai kareiviai dėl sudėjimo prisiegos. Viens isz jų, Jan Gendecz, 38 metų, madjaras, nazarėnas, atsiskė prisiegauti. Jį suaresztavojo ir iszvedė laukan. Kitiems pabaigus prisiegą, iszėjo Juozas Denesz (madjaras) ir pasakė, kad jis nekartojo prisiegos žodžių ir neprisiegaus. Jis tapo teipo gi areštuotas. Gendecz jau anksciaus už neprisėmimą prisiegos buvo nubastas ilgu kalėjimu. Dabar jis tapo vėl atiduotas po sudu.

Žmogaus gyvasties ilgis.

(Ziur. No. 9.)

Sunku butų czia iszguldyti visa, ką žingeidaus atitinkame J. Finot'o knygoje. Iszrinksim, delto, tik vieną, bet už tai didei interesingą dalyką apie tai, kaip ilgai žmogus gali gyventi ant szios pasaulės. Nors autorius mus ir suramino, nubaidęs tą sžmeklą, kuri kankina mus mirties valandoj, tacziaus vis gi lyg smagiaus, kada jauti, kad ilgiaus pagyvensi. Pats autorius labai dailiai iszveda, jog žmogus mirszta kur-kas anksciaus, negu jam skirta gamtos; jis sako: mirtis — tai yra prigimtas užbaigimas veiklumo musų kūne (organizme); o prityrimas mokina, kad kiekvienas apsireiskimas organizmo veiklume, jei jis prigimtas, iszsipildo su smagumu; jei įvyksta toks apsireiskimas, kuriam parėjo laikas, tai organizmas atjaučia užganėdinimą; mes alksitam valgio ir dėto jau cziam smagumą pasisotindami; nuilsę mes troksztame miego ir užsnusdami lyg apturėjom kokią ypatingą dovaną nuo gamtos, tnotarpu, yra tai paprastai, prigimti kuno reikalavimai, kuriuos prigimtu budu ir užganėdinam. Jeigu mes gyventumėm teip ilgai, iki, jog teip tarsim, subrestumėm dėl mirties, prisigyventumėm lyg socziai, — tai mirimo funkcija (atlikimas tos veikmės) butų mums ne mažiaus smagesnė, kaip užmigimas tam tikroj valandoj; tai butų tik iszpildymas prigimtų instinkto reikalavimų. O kadan gi to instinkto apsireiskimū, žmonėms mirsztant, mes juose tankiausiai nematome, tai aiszku, jog žmogus skiriasi su gyvaszia ne savo laiku, per anksti, dar „nesunokęs“ dėl mirties; tai yra neprisirpęs obuolys, kurį vėjas ar kitos priezastys pirm laiko nukrėtė nuo obels. Tas apsireiskimas duodasi dailiai

apsiskverbti kaipo aiszki psycho-physiologiszka buitis; jame nėra nieko tokio, kas prigulėtu nuo pramanytų baidyklių.

Jeigu teip, tai kaip ilgo laiko reikia, idant žmogus pilnai „subrėstų“ dėl mirties? Kiek gi Augszciausioji galybė paskyrė musų gyvasziai metų, kuriuos mes, mindami gamtos davadą ir Nepaimtojo parėdymus, yvairių-yvairiais budais trumpinam arba stacziai perkertam?

Autoriaus atsakymas ant tų klausimų gali pradziuginti tuos, kurie trokszta pagyventi ilgiaus. Jei garsingas graikų protinczius Aristotelis, o teipgi prancuzų mokslininkai Buffon ir Flourens, norėjo paskirt žmogui szimto metų ilgą gyvenimą, tai Finot greicziaus pritaria mokslincziui Haller'ui kurs tvirtina, kad žmogui pridera gyventi ne mažiau per du szimtu metų. Pats autorius netiki senovės rasztininkams: Plinijui Valerijui Maximui, Strabo'niui, o teipgi Roger Bacon'ui (gyv. XIII szimtm.) kurie pasakoja apie žmones, buk gyvenusius po kelis szimtmeczius; ne kiek teisybės raszėjas mato ir pasakoj apie bybliszką Matusalem'ą, buk sulaukusį 969 metų. Ir abelnai autorius perspėja, kad pasenę žmonės visada mėgsta pridėt sav kuonodaugiausiai metų, kaip advernu budu, jaunesnės moters arba merginos visada mėgsta numazinti sav metus. Seniausgi, kaip zinoma, metrikų, nė szejp aktų asztriai nevesdavo, per tai žmonės atsidėdavo tik ant savo omenies. Tacziaus, turime nemažai faktų, kur žmonių senumas patvirtintas nepasverdėtiniais dokumentais. Anglietis Thomas Parr laimingai buvo pragyvenęs 152 metus, kada, iszsjautojės apie jį Anglijos karalius, liepė atvest jį savo rumą; senį teip pavaiszino skanum valgiiu ir gardziais gėralais, jog jis per tai pasimirė; tyrinėjės jo kūną, gar-

singas dr. Harvey rado jį dar pilnam stiprume ir sako, kad Parr butų galėjęs dar ilgai gyventi, kad ne karaliszkos vaizsės. Zuklys Henry Jenkin numerė 1670 m. Anglijoj, iszgyvenęs 169 metus; ir tai jis mirė tik nuo perszalimo, o ne isz senatvės. Turėdams 140 metų amziaus, jis kartą stojo sude kaipo liudininkas, vedinas dviejų sunų, isz kurių vienam skaitė 102, o kitam 100 metų. Isz dangelio tolygių pavysdzijų autorius nori mums darodyti, jog žmogus priguli prie ilgai gyvenanczių esybių; zemiszka jo kelionė netur užsibaigti tarp 90 ir 95 metų, bet turi siekti iki 150 metų. Ir kiti mokslincziai, kaip Foissac, Beley, Wismann laikosi tokios nuomonės, jog žmogui paskirta ilgiaus gyventi negu jis paprastai dabar gyvena. Sztai po akių turim dar vieną patvirtintą atsitikimą: Anglijoj numerė 1898m. tulas paczto urėdininkas Robert Tylor, turėdams 134 metus; jis apsisėdė 108 metuos savo amziaus. Tuospat metuos pasimirė Ona Armstrong 117 metų; ji buvo ik mirsiant visa sveika, turėjo gerą omenį, matė be akinių stiklų ir vaikszciziodavo nesirams tydama. Philadelphijos senuczių prieglaudoj sziadien gyvena Mrs Donald, kuriai 130 metų.

Statistika mus pertikrina, jog skaitlius szimtameczių senių daug stambesnis, negu kitiems rođosi. Suv. Valstijose 1890 m. buta nemažiaus per 3980 szimtameczių, o vienam Londone tam pat laike skaitoma jų 21. Musų diense bene esą szimtameczių: Italijoj-302, Austrijoj — 228, Vengrijoj — 334, Anglijoj 160, Skotijoj — 79. Be to dar statistika iszrodo, jog augsztas amzius eina didyn o ne mažyn. Prancuzijoj, 1876 m., ant 100,000 gyventojų buta 859 tokių, kurie buvo peržengę 80 metų amziaus; o po deszimtys metų —

1886 — tokių buta jau 1419. Metuose 1887 numirė 14 šimtmeczių, o 1896 — net 27. Metų 1887 ir 1896 tarpe, kaip tikrai sužinota, numirė iš viso 233 šimtmecziai; tarp jų 15 turėjo po 110 metų.

Hollande, ant kiekvieno tukstancio gyventojų, tarp 1840 ir 1851 m., 182 žmonės turėjo 70 metų, 58 žm. — 80 m. ir 9 žm. — 90 m.; praslinkus 30 metų, skaitlinės reiskia sztai ką: pasiekusių 70 metų — 224 žmonės, turinčių 80 m. — 70 žmonių ir sulaukusių 90 metų — 67 žmonės.

Kaip dabar žinoma, eina stambų ir vidutinis žmogaus amžiaus ilgis. Pradžioje 19 šimtmeczio iszpuolė kiekvienam žmogui vidutina po 30 ir pusantro metų, o dabar iszneša jau 45 metus. Suprantama, jog amžiaus ilgis ne visiems vienoks, pagal gyvenimo būdą ir užvadą. Teip, Prancuzijoj iszskaityta, kaip ilgai kas vidutina gyvena isz tų žmonių, kurie dirba dvasiska: muzikantai 62, philosofai 65, poetai, daildaliai ir skulptoriai 66, romanistai 67, lietos vyrai ir augsztieje officierai 71, iszradėjai 72, istorikai 73 metus. Dvasiszkijos, savistovių zemvaldžių, augsztųjų valdininkų, profesorių ir t.t. amžius tęsiasi dar ilgiaus; už tai tarp vaistytojų (daktarų) mirtybė kur kas augsztėnė, nes jie visada artymesni visokiam pavojui.

Statistika teip-gi tvirtai paliudyja, jog moters vidutina ilgiaus gyvena už vyrus. Tai yra tiesiog gamtos atlyginimas nes isz kitos pusės davesta, kad mergaicių gema mažias negu vaikų. 1881 m. Prancuzijoj vidutinis amžiaus ilgis apskrietas: vyrams ant 40, moterims ant 42½ metų. Tarp tų 3980 šimtmeczių, kuriuos surado Suv. Valstijose 1890 m., moterų buvo 2582, o vyrų 1398. Isz 10 šimtmeczių Prancuzijoj — 7 moters ir 3 vyrai. Skotijoje

1895m. skaitliuje 21 šimtmeczio buta 16 moterų ir 5 vyrai; teip pat buvo ir Londone. Prancuzijoj 1885 m. buta turinčių po 90 metų: 2081 vyras ir 3567 moters; turinčių nuo 95 iki 100 metų: 306 vyrai ir 641 moters; turinčių per 100 metų: 72 vyrai ir 260 moterų. Tai gi moters visada gali turėti lukestį ilgiaus gyvesiant už vyrus.

Vienog, ir abelnai statistika ramina mus tuo, jog amžiaus ilgis vidutina stiebias augsztyn. Musų viltys ilgesnio gyvenimo turi savyje daug daugiau pamato, negu musų praboczių gadynese. Ir kas ispsė: rasi nauji mokslo isztyrimai, tobulai pritaikinti prie žmogaus gyvenimo, padarys tai, jog musų ainiai, 23 arba 24 šimtmetyj, galės iszgyventi isztisus du šimtmeczius, kuriuos, po teisybei, jug gamta ir yra žmogui pripažinus.

Tuom ir užbaigsim peržvalgą J. Finot'o knygos, primetę dar tik keletą zodžių apie įtekme, kokią turi moterystė ant amžio ilgumo. Sziam dalyke statistikų nuomonės skirstosi, tacziaus didmena linksta prie iszpažinimo, jog susituokusie jie ilgiaus už nevedžiulius gyvena. Bet, ar jų gyvenimas smagesnis, tegul atsako szitoks atsitikimas, kuris, tiesa, Finot'o knygoj neapraszytas, o paimitas isz szalies. Vienam susirinkime, užėjus kalbai apie tą pat dalyką, tula ponia nusikreipė į vieną isz vyrų su klausymu, ar pagal jo nuomonę, apsivedusie jie turėtų ilgesnį gyvenimą už viensytius? Ans vyras atsakė: „asz netikiu tam; turbūt, apsivedusiems tik teip ilgno (nuobodu) gyventi!“

(Pabaiga.)

Yvairios žinios.

Žmogaus pajiega ir garo spēka. Didei akvyvas žinias suteikia mums palyginimas garo spēkų su žmogaus pajiega.

„Imtime didlaivi, „Deutschland“ Hamburgo kompanijos, kuris turi stipriausias ir pajiegniausias maszinas; tas garlaivys isz dviejų treczdalių (⅓) kilogrammo anglies iszvaro vieno arklio spēką ant isztisos valandos; tai teisybė, yra gausingiausias isznaudojimas anglies, kokio ant kitų garlaivių dar atsiekti negali. Jeigu priimsim, kad vieno arklio spēka lyginasi 14 vyrų pajiegai, tai iszeis, jog isz vienos anglies tonos iszvaro tiek spēkos, kiek žmogus pajiegų padėtų per 6 metų darbą (skaitant po 3000 darbo valandų į metus). Idant plaukti su greitumu 23 jurmylių, „Deutschland“ reikalauja paleisti spēką 35 tukstanczių arklių. Kad tokį darbą norėtų atlikti žmonės, tai imant vieno arklio spēką, už 14 žmonių pajiegą, reikėtų 498,300 irklininkų, nekalbant apie už vaduotojus, nes maszinos dirba diena ir naktį. Tolesni prilyginimai parodo, jog ant garlaivių dirba daug daugiau garo spēkų, negu ant sauszemio. Ant to paties garlaivio „Deutschland“ veikia daugiau spēkų, negu visam Hamburge ant žemės, butent: ant didlaivio „Deutschland“ 35,600 arklio spēkų, o czia 22,886; visuose didziuose Vokietijos miestuose 1895 m. garas varė 354,658 arklio spēkas, o ant Hamburgiszkųjų garlaivių dirbo 425,000 arklio spēkų.

Isz statistikos. Pereituos metuos, 1 Gruodzio, Vokietijoj atliktas apskaitymas igyvenimo. Pagal sudavadytas ir nesenai apgarsintas žinias, visoje Vokietijoj esama 56,345,014 žmonių, tarp kurių 27,731,067 vyriszkos lyties ir 28,613,947 moteriszkos lyties. Kaip žinoma, Vokietijos ciosorystė susideda isz daugelio vieszpatytczių, susivienyusių po viena ciosoriaus valdzia. Didesnėse sukrautinėse dalyse Vokietijos yra tiek gyventojų: Prusų karalystėj 34½ mil., karalystėj

Bairių 6 mil. 200 tukst., karalystėje Saksų 4 mil. 200 tukst., karalystėje Wuerttembergo 2 mil. 300 tukst. Miestų, turinčių daugiau per 100 tukst. gyventojų yra 33, isz jų didžiausias Berlynas su 1,884,151 gyventojų, o mažiausias — Kassel su 106,000 gyv. Per 5 paskutinius metus gyventojų skaitlius pasidaugino Vokietijoj ant 4, 065,113 ypatų; o 1 Gruodzio 1871 m., pirmuos metuos susitverimo ciosorystės, buvo isz viso 41,058,792 žmonių, tai-gi nuo karės su prancuzais, per 30 metų, priaugo ant 15 suvirszum milijonų. Už Vokietiją didesnės tik szitos kulturiszkos vieszpatytcės: Rusija ir Suv. Valstijos (Anglijos neskaitom, nes be kolonijų ji mažesnė už Vokietiją). Dėl palyginimo paduodam skaitlių gyventojų kitose vieszpatytcėse: Rusija (europiszkoji — 1897 m.) — 106,199,159; Suv. Valst. (1900 m.) — 76,304,799; Vokietija (1900) — 56,345,014; Japonija (1898) — 43,760,754; Britanija su Airija (1900) — 40,909,925; Prancuzija (1898) — 38,745,000; Italija (1901) — 35,000,000; Austrija (1898) — 25,429,102; Vengrija (1898) — 18,840,470; Belgija (1900) — 6,744,532; Hollandija (1900) — 5,103,353; Žuvedija (1898) — 5,062,918; Szveicarija (1900) — 3,327,336; Danija (1895) — 2,256,000; Norvegija (1900) — 2,231,395.

Aukos ant laikraszcio „Freedom“.

K. Rutkauckas (mėnesinės) — 25
K. Rutkauckas surinko nuo svetimtauczių — 75
J. Vaitkevicius, Edwardsville, Pa. — 50
V. Jankaukas, Ellis Island, N. Y. 1 —
Buvo \$11,36
Labu \$13,86

Redakcija.

Susirinkimas ir prakalbos.

„Tėvynės Myletojų Draug.“
kuopos iš Plymouth, Pa. bus
nedėlioje 24 Kovo ant 7 val.
vakare, salėje D.L.K. Vytauto
ir Szv. Kazimiero po No. 224
E. Main str. Visi lietuviai ir
lietuvaitės yra užkviečiami
ateiti. Įeiga dovanai.

Kuopos vyriausybė

Susirinkimas.

Pittsburg, Pa., kuopa „Tėv.
Myl. Dr.“ laikys savo metinį
susirinkimą 24 d. Kovo 7 val.
vakare, Vytauto mokslo drau-
gijos salėje, 2124 Forbe str.

Meilingai užkviečiame vy-
rus, moteris ir merginas iš
Pittsburgo ir aplinkinės — vi-
sus be skyriaus susirinkti, nes
bus ir kalbėtojai.

Visų varde, kuopos raszt.

K. Gediminas.

Reikalingas lietuvis,

nevedęs, mandagus ir blai-
vaus budo, prie gero darbo vie-
natinai offise inkorporuotos
kompanijos; dėlei kalbos nėra
klausimo. Alga bus mokama
per pirmus 3 mėnesius po \$50.
per antrus 3 mėn. po \$75,00 o
paskiaus po \$100,00 ant mė-
nesio.

Kadangi tas darbas bus kas
dieną su pinigais, tai jis turi
padėti \$1500,00 kaucijos. Jo
pinigai bus gvarantuoti ant
pirmos skolos (mortgage).

Raszyti lietuviszkai pas
Messrs Burton & Kannally,
1615 Ashland Block
Chicago, Ill.

Reikalingas

teisingas ir akyvas lietuvis dėl
keliaavimo po miestus su mano
gyduolėms, mokantis susikal-
bėti lenkiskai ir slavėniskai;
darbas ant visados.

W. F. Severa
Cedar Rapids, Iova.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau: savo brolio Au-
gustino Armakaucko ir draugų:
Antano Skamarako ir Domi-
nyko Kniustauskio; visi jie pa-
eina iš Suvalkų gub., Nau-
miesčio pav., Kidulių vals-
čiaus, kaimo Karaliskų; bro-
lis jau 30 metų kaip Amerikoje
gyvena.

Jeigu kas žino apie juos, ar-
ba jie patys, tegul atsiszaukia
ant adreso:

Antanas Armakauckas
Roebing str., N 146,
Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau savo draugo p.
Karsoko (vardą užmiršau) nes-
turiu svarbų reikalą. Teiksisi
atsiszaukti ant szio adreso:

Jonas Pukas
Box 376
Wilmerding, Pa.

Naujas laikrasztis.

Philadelphijoje, Pa. pradės
išzeidinėti naujas laikrasztis po
vardu:

„LIETUVIS“

Kuris kasztuos ant metų tiktai
\$1,00. Kiekvienam, kuris pri-
duos savo adresą, siųsime 4
pirmus numerius ant pažiūros,
kožnas todėl tegul atsiszaukia.

Raszykite:

Antanas A. Jocis,
764-766 So. Second str.
Philadelphia, Pa.

Lietuviszki kriaucziai

Siuva pagal naujausias madas ir
sistemą Amerikos, visokias drapanas,
kurios dailiausiai žmogui pritinka.
Teipgi pataiso senas ir czystai izva-
lo plėmus. Visi pas savus.

J. K. Jaroszeviczia & J. Gvazdinskas
309 Millbury str.
Worcester, Mass.

AGENTAS

aseknaravojimo NAMŲ ir visokių
DAIGTŲ nu agnties

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Paveikslas

Dr. V. Kudirkos.

Didumo - 19 colių pločio, 24 colių
augšezio, ant puikios popieros, su
prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vie-
nybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo mūsų užsi-
tarnavusio tautiečio privalo rastisi
kiekvieno lietuviu namuose kaip
pauposzimas ir atminimas, kad tasai
tautietis per visą savo gyvenimą tru-
sė ant naudos savo tautiečių ir tė-
vynės.

Lietuviu užeiga.

Geriauše užeiga dėl lietuvių išz
viso miesto. Prilaikau visokius gė-
rymus, kaip tai: Alų, Arielką, Li-
kierą, Vyną ir visokius Cigarus pir-
mos klesos, taipgi siuncziu pinigų į
visas dalis sviato. Pardūdu Laiva-
kortės ant visų linijų. Apart to dū-
du kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HO-
TELIS po No 1837 Main Ave. Pro-
vidence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

Juozas Czernikas,

duodu visiems žinot, jogei
parduodu LAIVAKORTES (szif-
kortės) ant visų linijų ir grei-
čiausių Laivų jurėmis ir už
pigiausią prekę.

Teiposgi siuncziu piningus
į visas sviato dalis greitai ir
pigiai. Norintie kal piningai
į tėvynę siuncziami nepražutų
ir greit nueitų, tegul kreipiasi
pas: **Juozą Czerniką,**

13 S. Canal str.

Wilkes-Barre, Pa.

DON'T TOBACCO SPIT and SMOKE Your Lifeaway!

You can be cured of any form of tobacco using
easily, be made well, strong, magnetic, full of
new life and vigor by taking **NO-TO-BAG,**
that makes weak men strong. Many gain
ten pounds in ten days. Over **500,000**
cured. All druggists. Cure guaranteed. Book-
let and advice FREE. Address **STERLING
REMEDY CO.,** Chicago or New York. 437

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviezių pavasarinių czeve-
rykų vyriškų, moteriskų ir vaikų, visi yra Juni-
jos darbo, pardodame už visai pigę prekę. Tel-
pogei czeverykus dirbame ir ant apatėlevimo.
Atėik ir pamėgink, o busi užganėdintas.

Naujos knygos

gaunamos „Vienybės“ iszleistuvėje:
Kalendorius 1901 m. pusl. 78 15c
Kas priešzius? Paraszė Lazdynų
Pelėda, puslapių 32 10c

Valscziaus su las. Komedija vie-
noje veikmėje, paraszė Zemai-
tė, pusl. 19 10c.,
Mindaugis Lietuvos karalius. Is-
torijos paveikslas penkiuose
aktuose, puslapiu 86 25c.
Vanduo ant žemės, po žeme ir
virszuje žemės, pusl. 33 10c
Juokų knygelė, surinkta L. J.
K., pusl. 95. 25c
Kaip Maskolija persekioja Lietu-
vą. Supieszė kun. V. Dembskis,
pusl. 15 10c.
Kaip geriausiai laidoti numirė-
lius? pusl. 29 15c.
Grazi dainų knygelė. Iszleista
per Giedrį. 30 puikių dainelių
47 pusl. 10c
„Apszvieta“ 1-13 \$3,00
„Galybė“ 1-12, puslapių 484 \$1,00
Vytoliorauda I ir II dalis \$1,25
Gudai tr Lietuviai 50c
Apie turtų iszdirbimą 35c
Tėvyninių giesmė 15c
Pasaka apie Adomą ir Jievaž 10c
Margumynai, paraszė Bevardis 25c
„Auszra“ 1884 ir 1885 m. po \$2,00
Juozo Miglavaros rasztai 25c
Kalbamokslis lietuviszkos kalbos 50c
Lietuvisz.-angliszkas žodynėlis 70c.
Už ką lenkams turime buti dė-
kngi arba nedėkinhi 25c
Sviato pabaiga 10c
Girtybė 10c
Trumpi pamokslai ir rodos 10c
Autanukas — apysaka 15c
Katalikų bažnyczia ir mokslas 15c
Vadovas į dangų 40c
Gyvenimas Jezaus Kristaus 65c
Kova. Drama isz trijų veikmių,
labai tinkanti dėl teau 10c.
Tėvas ir Sunus. Tėvyniszka
apysaka, labai grazi 10c.
Volungė. Eilės — viso yra 93
skirsniai — labai uikies 25c.
Apsakymas kelionės į Palestinos
žemę apie Jeruzolimą ir kitas
szv. vietas \$1,25
Szirdis žmogaus Bažn. Dievo 15
Žydo pakuta 10
Lietuviszkas Albumas. Laida II
ir III, 72 laksztų, su 70 paveiks-
lu Lietuvos vyrų ir lietuviszkų
typų ir jų apraszymu. Prekę \$1,00.
Kėksztų Simas. Grazi apysaka
isz Lietuvos žmonių gyvenimo.
Ją galima siųsti ir į tėvynę be
baimės prieš cenzurą. Prekę 10c.
Pamokslai grazių žmonių kunigo
Totoriaus. Daili visokių pamoki-
nimų pasakėlių knyga. Prekę 60c.
Istorija Chicagos lietuvių, jų pa-
rapijų ir kun. Krauczuno prova
su laikraszcziu „Lietuva“. Stora
knyga isz 585 puslapių, daug
svarbių zinių apie kunigo apsiėji-
mus su parapija. Prekę \$2,00
Paludieniai. Smagi pasakaite
apie vieną piemenuko vargą. 10c.

BRAVORAS.
(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniau sia, geriausia ir sveikiausia ALU- ELIU ir PORTERI

Po No 600 iki 612 Pearl str.

**ELIZABETH N. J
PETER BREIDT**
Lecninikas.

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio

Uzlaiko geriausia Vyna, visokio skyriaus Arielkos ir kitu szyrdi pastipriancziu gerymu, teipgi skaniausiu Cigaru, tik nepamirszkite vietas

S. J. Mockaitis

224 ir 226 South Main Str.

SHENANDOAH, PA.

Ar esi kurezias??

Koznas kuris yra kurezias yra isz gy as nauju musu iszradimu; kurie apsigema kurti yra neiszgydomi. Naujas ir lengvas budas. Apraszkyk savo negale. Agzaminavojimas ir roda dovanai. Kiekvienas gali gydytis namie be dideliu kasztu.

Dr. Dalton's Aural Institute,
La Salle Ave. Chicago, Ill.

**BEST FOR THE
BOWELS**

If you haven't a regular, healthy movement of the bowels every day, you're ill or will be. Keep your bowels open, and be well. Force, in the shape of violent physic or pill poison, is dangerous. The smoothest, easiest, most perfect way of keeping the bowels clear and clean is to take

EAT 'EM LIKE CANDY

Pleasant, Palatable, Potent, Taste Good, Do Good, Never Sicken, Weaken, or Gripes, 10, 25, and 50 cents per box. Write for free sample, and booklet on health. Address

STERLING REMEDY COMPANY, CHICAGO or NEW YORK.

KEEP YOUR BLOOD CLEAN

**WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.**

42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
Skolina piningus.

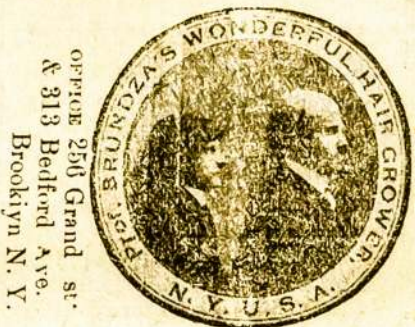
HOTELIS arba geriausia

uzeiga del darbininku ar sziaip zmoniu. Kurie norite szj bei ta dasizi-noti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokiu arieklu, ar cigareli skanu uzirukyti, ateikite pas:

Antana Kalinaucka

18 N Hancock st. **WILKES-BARRE**

**ZINGEIDU IR AKYVA
DEL SVIETO.**

OFFICE 256 Grand st.
N. 313 Bedford Ave.
Brooklyn N. Y.

Tikrai vienatine gydykla ant uz-zeldinimo plauku ant praplikusiu galvu, teipgi i trumpa laiką sulaiko plauku slinkima.

Geriansia dantu gyduole: musu gyduole nustabdo Dantu skaudėjimą i keles minutes. Mes savo gyduoles gvarantavojam. Preke tik 20c. Imant 6 bonkutes \$1.00. Siuncziam pacztu ir i svetimas szalis. Budas kaip jas vartoti yra parodytas keliose kalbose. Norint gauti visą rodą su informacije per laiszka adresavokit sziteip:

The J. M. BRUNZA CO. Chemists
Box 2361. New York. U. S. A.

Temykit, Lietviai!!!

Nuo szio laiko paledziam zodynelius kuo pigiausiai, idant kiekvienas Tautietis galetu nusipirkti, ir daves apsidaryti kieszenuje neszioldamas pasiziureti kada jam prireikia kokio zodzio, vigada turėti.

Lietuviszkai — Angliskajai gaus uz 70 centu; Angliskai—Lietuviszka uz 30 ct., abudu uz doleri. Kas noretu pirkti nesusiutus abu gaus uz 80 centu.

Kun. P. SAURUSAITIS,
34 John st. Waterbury, Conn.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Brauct. Office, 625 F St., Washington, D. C.

Del vyru tiktai.

Az kenzlau daugeliu m. ty, kaip pasekme jaunystes iszdykumo ir perzengima istatymu prigimties. Az iszleidau szimtus doleriu ant daktaru, nerandant pagelbos. Galians, lankantes savo szallje, az kreipiausi prie tulo garsaus daktaro Viennoje ir jis dave man gyduoliu, kurios mane visiszka iszgyde. Az apie tai pagarsinau savo draugams ir tie, kurie kentę phiziezka, bandę ir iszgydytais tapo. Tada az visieszka peršlindijau, kad kiekvienas kenzlantis nuo tų ligų, gali atgauti sveikata, vartojant tas gyduoles.

Daktaras dave man recepta ir gerai zinant, kad daugelis galetu pasinaudoti isz jo, az pasiryzaui suteikti ji kiekvienam, kuris pareikalautu. Az neturiu ka parduoti ir pinigų visai nenoriu. Az garsinu vien delto, kad esi zinla ne vienam gali buti naudinga. Jeigu reikalaujete, raszykite idedami markę ant ataskymo ir az atsisiu jums ta recepta lietuviszko kalbot. **KAREL JOHNSON,** 33 Hohman st., Hammond, Ind.

INTELEKTUALYTAI
Kapitalistai sako: kad darbininkai uzmano ir veikia, tai tas yra niekai.
Mes kuopelė darbininku matydami jog musu sunkiai uzdirbti pinigai tenka pateniams kar-ciziamnikams. Targi, uzdejsome darbininkiszka kareziama, kur lietviai po sunkaus darbo galės susiprinti savo spekas.
Keleiviai pribune isz kitu vietu gaus pas mus melingą priemina ir prieteliszka rodą.
Lietviu Prekystes SALONAS.
785 Bank str. **WATERBURY, CONN.**

**Dr. Kallmerten
GARSINGAS SPECIALISTAS**

Chroniszku, nerviszku ir privatiszku ligu vyru, moterių ir vaikų kuris iszgydo per paczta.

\$1.000

nagrades duos del to gydintojo kuris iszgyde tiek ligu ligu i ta laiką kiek Dr. K. Jojo gyduoles yra dirbamos isz zoliu ir szaknu del kozno ligoio atskyrimu- DR. KALLMERTEN ISZGYDE TUKSTANCIUS. Dauzels likos gydintojup leisti kaip neiszgydomi. Jeigu kentl ant kokios norinte ligos, raszykite pas Dr. K. idant prisistu RODA (DYKAI). Apraszkykit gerai savo liga, ly ti, (vyras ar moteriszke) amzi, kiek sveri, truputi planku ligoio ir uz 2 centus pacztine markę o apturesi teisinga apraszyma ar galima busiszgy dint ar ne. Adresas:

**DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.**

Our fee returned if we fail. Any one sending sketch and description of any invention will promptly receive our opinion free concerning the patentability of same. "How to Obtain a Patent" sent upon request. Patents secured through us advertised for sale at our expense.

Patents taken out through us receive special notice, without charge, in THE PATENT RECORD, an illustrated and widely circulated journal, consulted by Manufacturers and Investors. Send for sample copy FREE. Address,

VICTOR J. EVANS & CO.

(Patent Attorneys),
Evans Building, WASHINGTON, D. C.

**TRAJANKA
(APSERGETA)**

Vienatinis sutaisytojas tikrosios Trajankos Suvienytose Valstijose, geriausiai sudrutinanczios, kuri susideda isz 52 visokiu zoliu, szaknu, zieviu, seklu, vaisiu ir tt. isz viso svieto szaliu.

Ketvirta dalis svoro kasztuoja 25 centai, su prisiuntimu per paczta 35 centai, \$1.00 uz svara.

Perkuceziams 10 svaru uz \$6.00.

G. Hoffmann

lietuviszkas aptiekorius
103 Grand str.
BROOKLYN, N. Y.

Caecilia Hall.

GEO. SCHMIDT, prop.

101 & 103 Grand str.
Tarpe Wythe Ave. & Berry srt.
BROOKLYN, N. Y.

Kambariai draugysezių susirinkimams. Svetaine parsamdoma del veseliju, baliu ir tt. Gerymai pirmos klisas; vynu visokio skyriaus, likieriu ir Lager Bier..

Draugystes szv. Juozapo susirinkimai atsibuna kas 1 ir 3 Utarninka.

Draugystes szv. Kazimiero susirinkimai atsibuna kas 1 ir 3 Petnyczia.

D. L. & W. E. E.

Trukiai iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto i Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpiniu staciju bei i Vakarus.
Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto i Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpiniu staciju ir susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.
Ant 2:25; 3:17; 4:10; 7:41 ir 10:15 po pietu i Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpiniu staciju.
Ant 2:00; 2:49; 3:26; 4:30; 5:50; 12:30 pietu i Northumberland ir visų tarpiniu staciju susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tikietai uz pigianę prekę i visus szalis, Sziaurę — Pietus, Rytus ir Vakarus ir i minksztuju angliu apietinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

Deimanto Elektros Kryzius.

Vadinamas telpgi Volta Kryzius, keleta metu atgal tapo laz rastas Anst.ijoje, ir pasidėkavojant savo naudai kryzius tas veik prasipiatino Vokietijoje, Francuzijoje, Skandinavijoje ir kitose Europos szalise, ir szilandien yra labiausiai page daujamas kaip galingas vaistas nuo reumatizmo ir daugelio kitų kuno negaliu.

Elektros Deimanto Kryzius gydo Reumatizma telp muskulu kaip ir sanariu Neuralgija ir kitus kuno ska dėjimus, Nervizskuma, Nervu nuellpnėjima, Silpnuma, Prastota Nervu Gyvuma, Nervu Nupuolima, Nemiga, Abejotlinguma, Dvasios Nupuolima, Hysterija, Paralyziu, Sustengima, Drebly, Neuralgija, Apop eksija, Nuomara, szv. Vito Szoki Szirdies Plakima, Galvos skaudėjima ir visus Nervizsko sistemo sugedimus. Veikmė jo apstresizkia vati per save begyje keletos dienu, bet kartais uztrunka keles dienas.

Kryziu reikia nesizint diena ir nakti, pakabinta ant szilkinio tziuruko ant kaklo augeteziau szirdines Indoubos. Mlynopuse turi but in apacia apversta ir is naudojima ir viena yki ant dienos po to indė Kryziu in truputi drongna geriau o oksuso skystima ir laikyk per keleta minučių. Vaikams turint pag-l amziu, ukeusa reik su vandeniu atkeiesti. Pre e o Kryzius yra v enas doleris ir garantuojame, kad jis suteiklia at nauda kaip kad erlausieje elektrizski dirzi Kaszojanti penkiolika bel dvidezinta sykiu dangiau. Koznas zelmynos sanarys, svelkas ar ligotas niekadot neturi but be o Elektrizsko Kryzius, kuris yra geriausiu gelbetojum priez visokias kuno negales ir skausmus. Priesiusk viena dolerį per

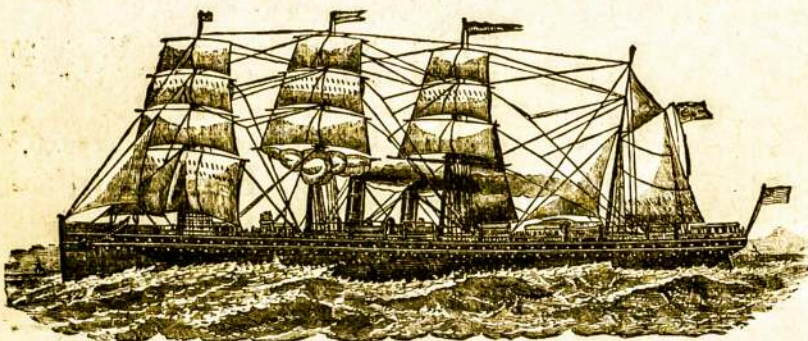
expres, at imony vait, gromatoj, o mes tam tai savais kasetais pasine me viera Elektrizka Deimanto Kryziu, arba 6 uz \$,0. Gaunamos tukstantais rekomendacija nuo ypatu, kurios su pagelba szio Stebuklingo Kryzius iszsigyde. Yra uztektina del parodymo jo magizskos galybes. Sztai pora tekiu rekomendacija:

Asz naudojami jusų Deimanto Elektros Kryziu nuo 21 Kovo ir persitikrinau, kad tas kryzius tikrai telp pagelbingas, kaip sakete. Per ilga laiką asz negalėjau valdyti savo deszines rankos ir daug kentėjau visada turėdavau laikyti ją parizsta. Po naudojimo begy dviejų anvaizdu jusų Deimanto Elektros Kryzius galėjau apsileiti jau le parizimo. Dabar su ta ranka negsu pilną kibirą vandėna. Asz ir nežinau kaip atidėkavoti jums uz telp didele suteikta man pagelba.

ANDRES MADSEN, 2635 Quincy Ave., OGDEN UTAH, April 15 1892

The Diamond Electric Cross Co. Dept 27, 306 Milwaukee ave., CHICAGO,

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu uz garbę praneszti visiems lietuviams, jog epsiemiau agentyste ant labaigeru liniju. Taigi parduodu Lavakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Uztkrinu jog su, nuo manes pirktoms laivakortems pervaziuosit didmarj per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užeigą del sveteliu, uzlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gerymus, kurie zinau patiks del lietuviu ir nei prabaszczius nepaniekytu. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

KAZUNO

TRAJANKA, TRAJANKA, TRAJANKA!

Privalo rasti kiekvienoje szejmyniszkoje stuboje, nes yra svarbi naminė gyduolė.

Trajanka suramina nuvargusius nervus, pagerina smoką ir apmalszina **Gumba.** 65 ct. su prisiuntimu per paczta.

GUMBO-KURA, GUMBO-KURA.

Senei laukta gyduolė nuo Gumbo, patrukimo, skaudėjimo po krutine ir tam panaszių ligų, Gumbo-kura ne tik apmalszina, bet ir praszalina Gumbą \$1.00 uz prapareta su prisiuntimu \$1.25.

Raszyk pas aptiekoriu:

L. M. KAZUNAS,

107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

Darbas

suvienytai del slobnumo kuno ir viso Gyvumo speku.

Delto yra reikalingas sustij rini-
mui muskulu ir pailginimo stip-
rumo darbe.

Severa's Stomach Bitters

atlieka szita per sutrovėjimą mais-
to, sujautrinimą skilvio, sulaikymą
sukietėjimo viduriu, pastiprinimą
nervu, czystijimą ir padau-
ginimą kraujo. Nėra geresnės
gyduolės nuo viduriu.

Preke 50 ct. ir \$1.00.

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.

CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos
pas A. Groblevskį, 111 Main str
Plymouth, Pa.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Siuva puikiausiai visokius siutus pa-
gal naujausią madą, duoda drutą ir
gerą materiją ir už pigę prekę.

Telpogį senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviszkas Daktaras.

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyriszku ir moteriszku ligu. Mokinosi universi-
tete New Yorke, praktikavo ligon-
bucziuose; Vienliuje, Berlyne, kara-
liszkoje mokykloje Londone, buvo
perdetiniu mokslo Labanon, Balle-
vue, Port Graduale Hospital College
ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo
tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą
vidurių galvos, nepomietį, apalpimą,
skaudulius, zaizdas, tynimą, mote-
riszkas ligas ir nevaisingumą. Gy-
dymui nerviszku ligų reikia naudot
elektrikinius prietaisus.

Ligas lytiszku dalii

iszgydysiu į keles dienas, taipogi
ligas pilvo, uzdegimą žarnų, iszdziu-
viną pieno, skaudėjimą lupų, nosies,
akių, ausų, nustojimą pajiegu ir t. t.
Iszgydymą uztkrinu kiekviename
atsitikime. Chroniszkas ligas gydan
pasekmingai, ir slepemas ligas uzlai-
kau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: nu 9 ryto iki 1 po piet.
nu 5 po piet iki 8 vakaro
Nedeliomis: nu 8 iki 10½ val. ryto;
nu 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.

Uzpraszydami gydyklas prisiuski-
te \$1.00.

Jeigu sergi, tai parasyk kiek
turi metu, kiek sveri ir aprasyk sa-
vo ligą, o asz prisiusiu gydyklas ku-
riomis iszsigydysi.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo
Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Paro-
dos uz rupestringa, tei-
singa ir artistizka iz-
dirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZAL-
KINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu uz garbę apreikszi guo-
dotiniems Kunigams ir guodotin.
Draugystems, kad asz dirbu wi-
sus augszczius paminetus daigtus
Pigiausei, Teisingiausei
ir Geriausei, nes per 30 metu
uzsiimdama iszdirbimais igijau
geriause praktiką ir del to galiu
wisą padirbt pigiau ir geriau ne-
gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

